KULTÚRNO-SPOLOČENSKÝ ČASOPIS

ŽIVOT

PL ISSN 0514-0188

2025
JÚN/CZERWIEC

Č. 6 (803)/roč. 67
Cena 6,00 zł (8% VAT)

DEŇ SLOVENSKEJ POÉZIE A PRÓZY VO VYŠNÝCH LAPŠOCH

eprasa.pl 49f51bcb94

V JÚNOVOM ČÍSLE NÁJDETE:

4 Koniec s nočnými morami

5 Za poznaním a zábavou – školský výlet do Liptovského Mikuláša

6 Ceny z výtvarnej súťaže Ludwika Korkoša v rukách víťazov na Spiši

Ceny z výtvarnej súťaže, organizovanej dlhé roky redakciou Život a v spolupráci so Slovenským inštitútom vo Varšave, sú vyjadrením poďakovania za účasť a vynaloženú námahu pre mladých nádejných autorov. Na Spiši si ich výhercovia prevzali vo vyšnolapšanskej klubovni koncom mája.

7 Odmeny zo súťaže Ludwika Korkoša prevzali laureáti na Orave

Výnimočná výstava detských prác z výtvarnej súťaže Ludwika Korkoša s názvom *Môj obľúbený slovenský príbeh* bola sprístupnená verejnosti 6. júna v klubovni Spolku Slovákov v Jablonke. Spolu s vernisážou sa uskutočnilo slávnostné odovzdanie cien pre laureátov z Oravy, ktorí sa zišli vo veľkom počte a s radosťou prevzali svoje ocenenia. Výstava je prístupná verejnosti dokonca júna.

8-9 Sme otvorení novým investíciám

O novinkách v obci Podsklie nás informoval richtár Krištof Hosaniak, ktorý sa snaží spolu s richtárskou radou získavať prostriedky na nové investície. Majú veľa plánov a niektoré sa už darí realizovať. Viac sa o nich dozviete z nášho článku.

10 Horčičné zrnko

11 Slovenčina nás spája

12-16 Školské budovy na severovýchodnej Orave do roku 1945 II.

17 Jurgov ožil kultúrou i tradíciami

18 Mamke z vďaky a pre radosť

19 S láskou mamičke

20-23 Deň slovenskej poézie a prózy vo Vyšných Lapšoch

Koncom mája ožil Slovenský dom vo Vyšných Lapšoch slovenským slovom znejúcim z úst desiatok detí zo základných škôl, ktoré navštevujú vyučovanie slovenského jazyka. Svoje miesto tu mal totiž opätovne Deň slovenskej poézie a prózy Františka Kolkoviča. Deň plný vtipných, veselých, dojímavých, zamilovaných, vlasteneckých i poučných slovenských príbehov.

24-25 Z diania na Slovensku

26-27 Poviedka na voľnú chvíľu

28 Aktivity Slovenského inštitútu vo Varšave

29 Zápisník včelára – jún

Na obálke: Záber zo súťaže v prednese slovenskej poézie a prózy Františka Kolkoviča vo Vyšných Lapšoch. Na fotografii recitátori z Krempách s učiteľom slovenského jazyka Mgr. M. Bryjom. Foto: A. Jendžejčíková. Grafická úprava: E. Koziołová.

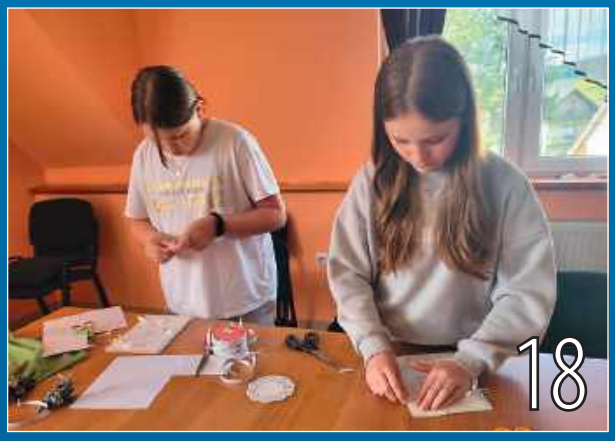

eprasa.pl 49f51bcb94

Čo si prajú deti?

autor | Grażyna Falatová

Medzinárodný deň detí sa tradične oslavuje 1. júna. Je dňom, kedy viac myslíme na našich najmenších. Snažíme sa im taktiež čo najviac spríjemniť tento deň. V tento sviatok sú často krát usporadúvané rôznorodé akcie. V škole sú slávnostné akadémie a doma rodičia tiež nezabúdajú na svoje ratolesti a im kupujú darčeky. Deň detí je možné chápať ako deň radosti a detského úsmevu. Je to jeden z najšťastnejších sviatkov, ktorý je oslavovaný po celom svete. Je spojený hlavne so zábavou a darčekmi, na ktoré sa deti veľmi tešia a sú plné očakávania, aká bude ich nádielka.

Voľakedy sa detstvo v oravských obciach spájalo s biedou a prácou. Už malé deti boli zvyknuté pomáhať rodičom na hospodárstve. Rodičia si vtedy nemohli dovoliť kupovať deťom darčeky. Deti boli veľmi vďačné hoci za jednu maličkú sladkosť. Úlohou rodičov bolo hlavne zabezpečiť obživu pre celú rodinu, čo nebolo ľahké. Postupne sa ale zlepšovali podmienky pre život a viacerí rodičia si mohli nájsť vhodné zamestnanie. V dnešnej dobe už veľmi málo ľudí pracuje na gazdovstve. Viacerí chodia do práce a podmienky pre život sú o mnoho lepšie. Deti v dnešnej dobe sa preto majú podstatne lepšie než voľakedy. Rodičia si môžu dovoliť kupovať im sladkosti a darčeky. Majú prístup k modernej technike a vzdelaniu.

Deň detí je špecifickým dňom nielen pre deti, ale aj pre dospelých. Pri tejto príležitosti sú často organizované rôzne slávnosti, pikniky, športové súťaže, výlety, premietanie filmov a rôzne predstavenia. Rodičia sa obzvlášť snažia tráviť tento deň so svojimi deťmi. Je to čas, keď rodičia idú s nimi, napríklad na zmrzlinu, či do kina. Dnes je veľmi populárne obdarovať deti aj rôznorodými malými darčekmi, napríklad knihou, sladkosťami, či hračkou. V mestách sú organizované rôzne podujatia, koncerty a charitatívne akcie. Je to príležitosť hlavne na to, aby boli propagované kampane týkajúce sa zdravia, bezpečnosti a práv detí.

Aj keď je deň detí často spájaný s darčekmi a zábavou, má on hlbší význam. Je to hlavne deň, ktorý dospelým pripomína o ich zodpovednosti voči najmenším. Moderný svet často predstavuje pre deti mnoho výziev – školský stres, či ohrozenia číhajúce na internete. Práve sviatok detí je príležitosťou, aby sme sa na chvíľu zastavili a porozprávali sa s deťmi. Je to okamih, keď my ako rodičia by sme mali pozornejšie počúvať potreby našich detí a ukázali im lásku a podporu.

Olívia Karkoszka

Alicja Cyrwus

Olívia Gombarczyk

Kamilka Cyrwus

Nie je to sviatok pre najmladších, ale pre celé rodiny. Je to čas, ktorý nám pripomína, čo je najdôležitejšie – radosť zo života, jednoduchosť a o vzájomný rešpekt. Stojí za to oslavovať tento deň nie len raz do roka, ale každý deň. Je potrebné neustále deti počúvať, podporovať ich a učiť. Na oplátku sa môžeme od detí tiež veľa naučiť napríklad otvorenosti, čestnosti a nespútanej radosti.

Naši najmenší majú na deň detí rôznorodé očakávania. Napríklad Olivia Karkoszka z Veľkej Lipnice by veľmi chcela dostať tablet, aby sa na ňom mohla hrať. Jej veľkým prianím je aj to, aby na deň detí mohla vycestovať do Varšavy a tam si pozrieť Varšavskú sirénku a palác vedy a kultúry.

Alicja Cyrwus, taktiež z Veľkej Lipnice, sa veľmi teší na deň detí, preto lebo vtedy ju mama a otecko zakaždým zoberú navštíviť zábavný park, kde sa môže hrať. Idú buď do Nového Targu, alebo do Krakova. Alicja by veľmi chcela dostať lego skladačky, z ktorých by mohla postaviť veľa zaujímavých vecí.

Kamilka Cyrwus z Veľkej Lipnice ako štvorročná má očakávania primerané k jej veku. Chcela by dostať plyšovú hračku a cukríky. Jej najväčším prianím je dostať konkrétnu plyšovú hračku a to Kuromi, ktorá je v súčasnosti populárna medzi deťmi.

Olivia Gombarczyk z Veľkej Lipnice by chcela tento rok na deň detí niečo netypické. Praje si, aby každé dieťa na tom svete aspoň v tento deň bolo šťastné, aby sa cítilo milované a bezpečné. Je to pekné prianie. Povedala, že jej nechýbajú hračky či darčeky, ale sú deti, ktoré sa cítia osamelé a práve na sviatok detí by mali pocítiť, že ich má niekto rád. ■

eprasa.pl 49f51bcb94

Koniec s nočnými morami

autor | Agáta Jendžejčíková
foto | Paulina Zarębczan

Tvorivé dielne v Centre slovenskej kultúry v Novej Belej prebiehajú po celý rok a využívajú ich deti, ktoré majú záujem aktívne tráviť voľný čas a byť v spoločnosti rovesníkov.

Ako podotýka vedúca klubovne Paulina Zarębczanová, kde prebiehajú tvorivé aktivity, návrhov na zaujímavé dielne má veľa, ako obyčajne býva nie je na ich realizáciu veľa prostriedkov, ale snaží sa vyberať také, ktoré sa deťom zapáčia. V uplynulých týždňoch sa účastníci dielní zaoberali tvorbou lapačov snov. Materiály

na výrobu boli prístupné v klubovni a každý záujemca si mohol z nich vyberať. Základom bol drevený kruh, ktorý si deti vyzdobili podľa vlastného výberu a vkusu. Najskôr si tento kruh omotali pestrofarebnými stuhami, ktoré mali k dispozícii a na ich dlhšej strane zaviazali vtáčie vyfarbené pierka, rôznorodé korálky a iné dekoratívne prvky. Vo vnútri kruhu natiahli farebné nite a vytvorili pavučinu a uprostred kruhu dali napr. oči, korálky a iné prvky. Takto vznikli milé mačičky s úsmevom, srdiečka a ďalšie pekné výtvory. Takto pripravené lapače snov si deti odniesli domov a venovali ich svojím mamičkám k ich sviatku. Ako im porozprávala vedúca, lapač snov je tradičný predmet

z kultúry pôvodných obyvateľov Ameriky, ktorý im slúžil na ochranu pred zlými snami a zlou energiou. Podľa legendy tamojšieho obyvateľstva sa tradovalo, že zlé sny sa zachytia v sieti lapača a zaniknú pri prvých lúčoch slnka a dobré ostanú a zlepšia spiacemu náladu. Vešali ich v blízkosti miesta na spanie. Pre nás je to pekná vec, ktorá potešila deti i ich blízkych a tvorí výzdobu ich izieb. Avšak ako deti povedali po vypočutí legendy, dúfajú, že ich už žiadne nočné mory neprekvapia.

Okrem tvorivých dielní deti majú rozptýlenie v podobe hier vonku a občas sa podarí i spoločný zájazd, napr. do kina. Koncom mája boli deti na animovanom filme Lilo a Stich, ktorý sa im veľmi páčil.

Ďalší cyklus dielní budú venovať tvorbe prekvapení na deň otca, na čo sa už všetci veľmi tešia. ■

eprasa.pl 49f51bcb94

Za poznaním a zábavou – školský výlet do Liptovského Mikuláša

autor | Marek Bryja

Školské výlety podporujú vyučovanie a aj záujem žiakov o poznatky, ktorým sa venujú na vyučovaní. Žiaci navštevujúci vyučovanie slovenského jazyka na základnej škole v Krempachoch si mohli prehĺbiť a ozrejmiť svoje poznatky v praxi, priamo na Slovensku.

Dňa 23. mája 2025 sa žiaci zo Základnej školy v Krempachoch zúčastnili zaujímavého výletu na Slovensko, konkrétne do Liptovského Mikuláša – mesta s bohatou históriou a mnohými kultúrnymi pamiatkami. Cieľom výletu bolo nielen poznávanie bohatej slovenskej histórie, ale aj zážitkové učenie a oddych v príjemnom prostredí. Našou prvou zastávkou bolo Múzeum Janka Kráľa, pomenované po významnom slovenskom romantickom básnikovi a národnom buditeľovi, ktorý sa narodil práve v Liptovskom Mikuláši. Žiaci si mohli prezrieť expozíciu venovanú jeho životu, literárnemu dielu a zápasu za národné práva Slovákov. Prostredníctvom autentických dokumentov, portrétov a interaktívnych prvkov sa oboznámili nielen s jeho osobnosťou, ale aj s vývojom mesta v 19. storočí.

Múzeum však ponúka aj zaujímavý pohľad do temnejšej stránky histórie – a to prostredníctvom expozície venovanej Jurajovi Jánošíkovi, legendárnemu slovenskému zbojníkovi. Žiaci sa dozvedeli nielen o jeho živote a legendách, ktoré sa s ním spájajú, ale mali možnosť navštíviť repliku mučiarne a miesto, kde bol väznený, čím sa prepojili historické fakty s reálnym zážitkom. Práve tieto autentické priestory zanechali na žiakoch hlboký dojem a podnietili ich záujem o ďalšie spoznávanie dejín. Po dopoludňajšom objavovaní histórie sa výletná skupina presunula do neďalekého vodného parku Tatralandia, ktorý patrí medzi najväčšie a najobľúbenejšie aquaparky v strednej Európe. Deti sa s nadšením vrhli do bazénov, šmykľaviek, vodných atrakcií a oddychových zón. Počas niekoľkých hodín si mohli užiť zábavu, relax aj spoločné chvíle so spolužiakmi

a pedagógmi mimo školských lavíc. Výlet do Liptovského Mikuláša bol výnimočný nielen svojím programom, ale aj výchovno-vzdelávacím rozmerom. Žiaci si upevnili znalosti z oblasti slovenského jazyka, literatúry, histórie a vlastivedy, spoznali osobnosti slovenských dejín a zároveň mali možnosť zažiť silné momenty, ktoré si budú dlho pamätať. Takéto školské výlety sú mimoriadne dôležité – pomáhajú budovať vzťah k slovenskému jazyku a kultúre, prehlbujú identitu žiakov slovenskej národnosti žijúcich v Poľsku a posilňujú ich hrdosť na pôvod a korene. Navyše podporujú tímového ducha, priateľstvá a motiváciu do ďalšieho učenia.

Sme vďační všetkým, ktorí sa podieľali na organizácii tohto výletu a veríme, že takéto aktivity budú súčasťou nášho školského života aj v budúcnosti. ■

Odmeny si prevzali: Julia Findura z Kacvína

Blanka Zubrzycka z Nedece

Laura Florek z Nedece

Za spoluprácu poďakovanie pre učiteľku slovenského jazyka A. Šoltýsovú z Jurgova

Ceny z výtvarnej súťaže Ludwika Korkoša v rukách víťazov na Spiši

autor | Agáta Jendžejčíková

foto | Milica Majeriková-Molitoris

Koniec mája priniesol výhercom výtvarnej súťaže Ludwika Korkoša s tohtoročným názvom *Môj obľúbený slovenský príbeh* ceny, na ktoré už netrpezlivo čakali. Prevzali si ich dňa 27. mája v Slovenskom dome vo Vyšných Lapšoch na Spiši.

Tohtoročná výtvarná súťaž Ludwika Korkoša s názvom *Môj obľúbený slovenský príbeh*, organizovaná už dlhé desaťročia redakciou časopisu Život a niekoľko rokov v spolupráci so Slovenským inštitútom vo Varšave, priniesla veľa hodnotných prác, z ktorých boli ocenení pätnásti autori v mladšej i v staršej skupine. A ďalších dvadsať účastníkov získalo pekné slovenské knižné ceny. Zaslané práce do súťaže ukázali rôznorodosť námetov a bohatstvo Slovenska. Mladí výtvarníci čerpali najčastejšie zo svojich osobných skúseností, ale hľadali inšpiráciu aj na internete, či v knihách. Následne to našlo odraz na ich výkresoch alebo v priestorových prácach. Z toho vyplýva, že téma bola pre deti zaujímavá a v mnohých prípadoch im umožnila návrat, vďaka spomienkam na Slovensko.

Na Spiši sa do súťaže zapojili žiaci zo škôl z Jurgova, Krempách, Čiernej Hory, Nedece a Kacvína. Najviac prác bolo zaslaných zo základnej školy v Jurgove. Druhá cena v staršej skupine patrila Lukášovi Kačmarčíkovi z Krempách. Pätnástu cenu v staršej skupine získala Natalia Sołtys z Jurgova. V mladšej skupine druhú cenu prevzala Julia Findurová z Kacvína, štvrtú zasa Magdalena Kačmarčíková z Krempách, šiestu Hubert Vojeński z Čiernej Hory, ôsmu Blanka Zubrzycka z Nedece, jedenástu Ján Wojtas z Jurgova, dvanástu Laura Florek z Nedece a pätnástu Maja Kikla z Jurgova. Za najväčší počet prác zaslaných do súťaže získala cenu Základná škola v Jurgove. Bez poďakovania neodišli ani učitelia, ktorí vždy ochotne podporujú a propagujú súťaž a zapájajú do nej svojich žiakov, za čo im patrí úprimné poďakovanie.

Úspešní mladí výtvarníci si preberali ceny z rúk šéfredaktorky časopisu Život Agáty Jendžejčíkovej a riaditeľa Slovenského inštitútu vo Varšave Milana Novotného, ktorí pogratulovali víťazom a popriali im aj pekné výsledky na vysvedčení a plné dobrodružstiev blížiace sa prázdninové obdobie.

V rámci vecných odmien si deti odniesli o. i. pekné smart hodinky, fitnes náramky, naušné slúchadlá, školské tašky, školské potreby, pastelky, fixky, spoločenské hry, skladačky lego, prívesky ku kľúčom s plyšovými zvieratkami, čiapky, pekné slovenské knihy a samozrejme predovšetkým najrôznejšie maliarske potreby, od blokov, zošitov, farebných papierov, či maľovaniek až po rôzne druhy štetcov, ceruziek, zápisníkov, pasteliek, farieb a podobne. K vecným a knižným cenám patrili aj pekné diplomy, na ktorých mali odmenení zobrazené svoje súťažné práce, čo všetci prítomní veľmi ocenili. Okrem toho tradične každý víťaz dostal posúťažný katalóg a archívny výtlačok časopisu Život s vyhlásenými výsledkami súťaže. Výstava odmenených prác z výtvarnej súťaže Ludwika Korkoša s názvom *Môj obľúbený slovenský príbeh,* uskutočnená v rámci XXXII. Dní slovenskej kultúry v Malopoľsku, už zdobí steny klubovne v Jablonke a bude putovať celé leto pričom navštívi Podvlk, Varšavu, Novú Belú, Kacvín, Krakov a Vyšné Lapše.

Vecné ceny do súťaže zabezpečil Ústredný výbor Spolku Slovákov v Poľsku a Slovenský inštitút vo Varšave, kým knižné ceny boli nakúpené z projektu podporeného Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí, za čo vyjadrujeme poďakovanie. ■

Poďakovanie za spoluprácu pre učiteľku H. Milaniakovú zo ZŠ v Nedeci

Za najväčší počet prác odmenu i diplom pre ZŠ v Jurgove prevzala z rúk riaditeľa SI vo Varšave M. Novotného A. Šoltýsová

eprasa.pl 49651bcb94

Laureáti výtvarnej súťaže L. Korkoša z Oravy

Ocenené žiačky spolu s učiteľkou I. Palenikovou z Jablonky-Borov

Jagoda Szczepańska z Harkabúza so svojou prácou

Mateusz Stoch z Harkabúza preberá cenu víťaza v mladšej skupine

Odmeny zo súťaže Ludwika Korkoša prevzali laureáti na Orave

autor | Agáta Jendžejčíková

foto | Božena Bryjová

Výnimočná výstava detských prác z výtvarnej súťaže Ludwika Korkoša s názvom *Môj obľúbený slovenský príbeh* bola sprístupnená verejnosti 6. júna v klubovni Spolku Slovákov v Jablonke. Spolu s vernisážou sa uskutočnilo slávnostné odovzdanie cien pre víťazov z Oravy.

Dňa 6. júna sa konala vernisáž výstavy detských prác z výtvarnej súťaže Ludwika Korkoša s názvom *Môj obľúbený slovenský príbeh*, ktorá je súčasťou XXXII. Dní slovenskej kultúry v Malopoľsku a je možné ju vzhliadnuť v Jablonke dokonca júna. Pri tejto príležitosti boli pozvaní víťazi z Oravy, ktorí si prevzali ceny za svoje vyznamenané práce. V krátkom príhovore šéfredaktorka časopisu Život Agáta Jendžejčíková poďakovala prítomným účastníkom súťaže, ich učiteľom, ktorí ich viedli k výtvarnému prejavu a rodičom za podporu svojich ratolestí. Zároveň zdôraznila, že výstava je mozaikou rozličných slovenských motívov, ktoré inšpirovali žiakov k výtvarnému prejavu. Vo svojich prácach deti zachytili rôznorodosť, krásu, neopakovateľnosť i detailnosť slovenského bohatstva. Odovzdala pozdrav víťazom a ďalším prítomným od riaditeľa Slovenského inštitútu vo Varšave Milana Novotného.

Laureáti už netrpezlivo čakali na odmeny, ktoré sa k ním konečne dostali. Prvú cenu v mladšej skupine si odniesol Mateusz Stoch z Harkabúza, kým tretiu cenu v mladšej skupine Julia Staszel a piatu Piotr Stożek z Podsklia. V staršej skupine prvú cenu získala Jagoda Szczepańska z Harkabúza. Okrem vyzdvihnutej ceny získala aj pozvanie od pána riaditeľa Slovenského inštitútu na vernisáž výstavy výtvarných prác zo súťaže L. Korkoša do Varšavy. Laureátkou tretieho miesta je Nikola Sproch z Podsklia a štvrtého Maria Możdżeń z Harkabúza. Z Oravy boli zaslané práce z Chyžného, Podvlku, Veľkej Lipnice, Jablonky, Jablonky-Borov a väčší počet prác z Podsklia a Harkabúza. Odmeny potešili víťazov. Nakúpili sme ich do súťaže vďaka podpore Spolku Slovákov v Poľsku a Slovenského inštitútu vo Varšave. Knižné ceny boli nakúpené z podpory získanej z Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Víťazi si pochutili a ocenili slovenské sladkosti poskytnuté firmou I.D.C. Polonia.

Popri prehliadke výstavy bola príležitosť odfotiť sa na pamiatku so svojou prácou a ukázať ju mohli odmenení rodičom aj na diplome, kde je zobrazená. Ďakovne diplomy získali tiež učitelia za spoluprácu. Táto výstava bude v júli zdobiť steny Slovenského domu v Podvlku, kde všetkých záujemcov srdečne pozývame na prehliadku. Poďakovanie za prípravu a nainštalovanie výstavy patrí Božene a Lucianovi Bryjovcom.

Aleksandra Mikłusiak z Veľkej Lipnice so svojou odmenou

Beata Lichota z Harkabúza prebrala odmenu za 7. miesto v staršej skupine

Súťaž organizuje redakcia Život v spolupráci so Slovenským inštitútom vo Varšave.

Všetkým účastníkom súťaže ďakujeme za zaslané práce, odmeneným gratulujeme k úspechu a pozývame už teraz po prázdninovej prestávke do novej súťaže, ktorej tému budeme publikovať v septembrovom čísle Života. Prajeme všetkým žiakom pekné prázdninové dni a neopakovateľné dobrodružstvá možno i na Slovensku. ■

Výstava v jablonskej klubovni

epresa.pl 49f51bcb94

Sme otvorení novým investíciám

Rozhovor s richtárom Podsklia pánom Krištofom Hosaniakom

autor | Grażyna Falatová
foto | Grażyna Falatová, redakcia Života

Tento raz sme sa vybrali do obce Podsklie, kde sme na úvod načreli do jej dejín. Podľa dobových záznamov bola dedina založená majiteľmi oravského hradu Turzovcami v poslednej štvrtine 16. storočia, pričom prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1588. Jej prvými osadníkmi boli valašskí sedliaci a richtármi osoby z rodu Bukovinských, s ktorým komunikovali majitelia hradu v slovenskom jazyku, o čom svedčí viacero listín vydaných v prvej polovici 17. storočia. Ťažké terénne a podnebné podmienky, ako aj náboženské boje však spôsobovali veľmi pomalý rast osídlenia, ktoré výraznejšie začína stúpať až v 18. storočí.

Richtár Krištof Hosaniak

Jednou z významnejších budov Podsklia je nepochybne tamojší kostol svätej Rozálie, ktorý bol prestavaný z kaplnky v roku 1803. Patrónka svätá Rozália mala chrániť obyvateľov pred morom. V obci je tiež základná škola a dobrovoľný hasičský zbor. My sme sa porozprávali s richtárom pánom Krištofom Hosaniakom o jeho radostiach i starostiach pri vedení investícií, ktoré aktuálne prebiehajú.

V súčasnej dobe sú v Podsklí realizované dve veľké investície, a to výstavba hlavnej cesty smerom do Harkabúza a výstavba športovej haly. Výstavba hlavnej cesty smerom do Harkabúza, ktorá trvá už vyše roka, pomaly speje ku koncu. Táto cesta je pre obyvateľov veľmi potrebná a prínosná, preto lebo spojí obec Podsklie s Bukovinou Sídliskom a s Harkabúzom. Dôležité je aj to, že odbremení hornú časť obce, cez ktorú je v súčasnosti vedená celá premávka v smere do Harkabúza.

Druhou rozsiahlejšou investíciou je výstavba športovej haly, ktorá je spojená s prestavbou tamojšej Základnej školy Jána Pavla II. Športová hala je komplexnou investíciou a veľmi rozsiahlou. Časť obyvateľov Podsklia sa vyjadruje v jej prospech, keďže si uvedomujú, aké je dôležité v súčasnosti, aby žiaci mali dobré podmienky na športovanie, no zároveň vedia, že využívať ju budú môcť aj miestni obyvatelia, a nielen oni. Sú však aj takí, ktorí sa obávajú takýchto veľkých investícií a sú k ním skeptickí, pretože si to žiada veľa finančných prostriedkov a obávajú sa veľkého zadlženia obecného rozpočtu. Ďalším argumentom, ktorí vznášajú je obava spojená s vysokými nákladmi na udržbu investície, ktorá je čiastočne dofinancovaná z prostriedkov Ministerstva cestovného ruchu a športu a čiastočne z úverových prostriedkov. Avšak po jej sprevádzkovaní náklady na údržbu bude znášať už samotná obec.

Ďalším problémom Podsklia sú nevysporiadané pozemky z právneho hľadiska. To spôsobuje prekážky najmä pri výstavbe nových domov, pretože ich vlastníci nemajú prístupové cesty ku svojim stavebným pozemkom. Toto je jeden z problémov,

Kostol sv. Rozálie

Požiarna zbrojnica v obci

eprasa.pl 49f51bcb94

Základná škola spolu s novou športovou halou vo výstavbe

s ktorými sa obyvatelia Podsklia stretávajú pri výstavbe nových domov, čo spôsobuje, že celý proces stavby sa predlžuje.

Ohľadom práce v Podsklí, tu nie je veľa možnosti získať zamestnanie. Obyvatelia preto za prácou dochádzajú do okolitých väčších miest a najmä do zahraničia. Dávnejšie tu obyvatelia žili hlavne z poľnohospodárstva, no dnes sa už veľmi málo obyvateľov venuje tradičnému chovu dobytka a obrábaniu pôdy a tradičné gazdovstvá takmer zanikli.

Podľa slov richtára Krištofa Hosaniaka sa Podsklie neustále rozvíja. Napríklad po viacerých úskaliach sa im napokon podarilo vybudovať dom smútku na cintoríne. Bolo to veľmi významné predsavzatie, pretože chceli mať vlastný, aby nemuseli prenajímať služby v okolitých obciach. Zároveň je to aj služba pre zosnulých a ich príbuzných, ktorí posledné chvíle pred pohrebom strávia v rodnej obci. Obyvatelia tak môžu na miesto prísť a pomodliť sa za zosnulých.

Podsklie je obcou, ktorá je známa svojimi rôznorodými aktivitami a spoločenskými akciami. Dedina je otvorená na nové investície, či sa jedná o výstavby ciest, či prestavbu školy alebo výstavbu domu smútku. Keď sa objaví nejaká možnosť rozvoja, výstavby alebo renovácie Podsklie sa snaží zapojiť sa do týchto investícií.

Ohľadom perspektívy a budúcich plánov Podsklia richtár hovorí, že najprv je potrebné úspešne dokončiť začaté investície. Zatiaľ do budúcna sú naplánované investície, ktoré budú o niečo menej nákladné. O týchto témach sa však bude ešte podrobne diskutovať na vidieckych schôdzach.

Richtár Krištof Hosaniak si pochvaľuje spoluprácu s miestnymi obyvateľmi. Osobne by si veľmi prial, aby

Novopostavený dom smútku na miestnom cintoríne

sa im ako obci podarilo získať väčší rozpočet. Má záujem o získavanie finančných prostriedkov z rozličných projektov, napríklad z ministerstiev alebo aj z Európskej únie, pretože v jeho hlave je veľa plánov spojených s možnosťami rozvoja Podsklia. Držíme mu palce, aby sa mu darilo čo najlepšie a najviac modernizovať obec a združovať obyvateľov okolo realizovaných nápadov a úloh. Nech ho neopúšťa elán a energia do ďalších pekných vecí v prospech svojej obce. Pritom mu aj ďakujeme za rozhovor.

V obci pôsobí taktiež Miestna skupina Spolku Slovákov v Poľsku a každý mesiac do niekoľkých domácností prichádza náš krajanský časopis Život, ktorý si tieto rodiny predplácajú. Jeho doručovateľkou je krajanka Štefánia Pytelová, ktorá sa tomu venuje už dlhé roky. Okrem toho sa taktiež žiaci miestnej základnej školy pravidelne zapájajú do výtvarnej súťaže Ludwika Korkoša a aj v tomto roku si z nej odniesli pekné ceny. ■

Krajanka Štefánia Pytelová

eprasa.pl 49f5110b94

Horčičné zrnko

Pripravil:
Mons. prof. ThDr. Ján Duda, PhD.

ABY VŠETCI BOLI JEDNO

7. veľkonočná nedeľa – 1.6.2025

Biblické súradnice: Sk 7,55-60. Žalm 97. Zjv 22,12-14. 16.17. 20. Jn 17,20-26.

Uvedenie do nedeľného evanjelia: Úryvok dnešného evanjelia je súčasťou Ježišovej modlitby. Ježiš v nej prosí o jednotu. Ale akú jednotu má Ježiš na mysli? „Aby svet uveril, aby svet spoznal, že si ma ty poslal“ (Jn 17,21.23). To znamená, že ide o takú jednotu, ktorá nie je dielom tohto sveta a svet ju vlastnými silami nedokáže dosiahnuť. Zároveň ide o viditeľnú jednotu, lebo skrze ňu má svet uveriť a spoznať Boha. Joseph Ratzinger/Benedikt XVI., hovorí o troch prvkoch jednoty, ktorú vytvorila prvotná cirkev. Je to „postupnosť poslania v rade svedkov“ (gr. diadoché), „kánon Svätého písma“ a „pravidlo viery“ (regula fidei) sformulované v krstných symboloch viery (=krátkych formulách viery vyznávanej pri krste).

Použitá literatúra: Joseph Ratzinger/Benedikt XVI., *Ježiš Nazaretský*, II. diel, Trnava 2011.

PRIJMITE DUCHA SVATÉHO

Nedeľa zoslania Ducha Svätého – 8.6.2025

Biblické súradnice: Sk 2,1-11. Žalm 104. 1Kor 12,3-7. 12-13. Jn 20,19-23.

Uvedenie do nedeľného evanjelia: Kresťania prvého storočia čelili stále viac trom problémom: (1) postupne zomierali tí, ktorí boli očitými svedkami Ježiša Krista; (2) druhý Kristov príchod sa akosi nenastával; (3) ako môže prežiť na tejto zemi spoločenstvo kresťanov za takýchto okolností? Úryvok evanjelia dnešnej nedele je o tom, že Ježiš sa zjavuje apoštolom po svojom zmŕtvychvstaní a dáva im Ducha Svätého. Keď bol Ježiš na tejto zemi, on bol tým Utešiteľom, ktorý žil uprostred svojich učeníkov. Keď odišiel o Otcovi, zanechal im „iného Utešiteľa“, Ducha Svätého. Je to „nová forma Božieho vtelenia“, ak tak môžeme povedať. Boh neodišiel, ale ostáva uprostred nás a v nás. A preto aj my sme jeho svedkami (porov. Sk 1,8).

Použitá literatúra: *Ascolta la parola [Počúvaj slovo]*, Padova 1991.

TROJICA

Nedeľa Najsvätejšej Trojice – 15.6.2025

Biblické súradnice: Prís 8,22-31. Žalm 8,4-5. 8-9. Rim 5,1-5. Jn 16,12-15.

Uvedenie do nedeľného evanjelia: Svätý Augustín (354-430) bezmála celý svoj život pracoval na knihe „De Trinitate“ [O Trojici] v pätnástich knihách, ktorej vydanie sa datuje do rokov 400 až 420 po Kristovi. Je to jeho pokus nájsť „obraz trojjediného Boha v ľudskej mysli“ (prof. Karfíková). V ôsmej knihe Augustín uzrel v láske prvý obraz Trojice: milujeme iba to, čo poznáme (nemôžeme milovať, o čom nevieme, že je). Boha, aj keď ešte na tejto zemi nepoznáme „z tváre do tváre“ (1Kor 13,12), ale aby sme ho uvideli z tváre do tváre, musíme ho milovať už tu na tejto zemi. Na tejto zemi Boha poznávame vierou. Ježiš hovorí v dnešnom evanjeliu o „Duchu pravdy“ (Jn 16,13). Pravdy viery nie sú fikciou, ale sú pravdou. Neveríme vo fikcie, my sme si Boha nevymysleli sami, ale sme v neho uverili skrze Ježiša Krista. A milujeme ho, lebo sme ho spoznali vierou.

Použitá literatúra: Aurelius Augustinus, *O Trojici* (ed. Karfíková), Praha 2024.

JEDLI A VŠETCI SA NASÝTILI

Kristovho tela a krvi – štvrtok 19.6.2025

Biblické súradnice: Gn 14,18-20. Žalm 110. 1Kor 11,23-26. Lk 9,11-17.

Uvedenie do nedeľného evanjelia: Evanjelista uvádza, že len mužov tam bolo 5 tisíc a ešte odrobín tam nazbierali 12 košov. Ak uvádza také podrobnosti, muselo ho to veľmi osloviť. Ježiš je nenahraditeľný, apoštoli by si bez neho nedali rady. Prvotná cirkev to interpretovala tak, že Krista nemožno nahradiť a zástupy je potrebné sýtiť ohlasovaním Božieho slova a Eucharistiou, lebo v prvom i druhom prípade je to sám Kristus, ktorý sa takto ľuďom podáva a sýti ich.

Použitá literatúra: Jerome Kodell, *The Gospel According* to Luke, Minnesota 1992.

NASLEDOVANIE KRISTA

12. nedeľa cez rok – 22.6.2025

Biblické súradnice: Zach 12,10-11; 13,1. Žalm 63. Gal 3,26-29. Lk 9,18-24.

Uvedenie do nedeľného evanjelia: „Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma“ (Lk 9,23). Nie je to „program smrti“, ale nie je to ani metafora. Je to skutočný zápas so sebaláskou, ktorá ide len za svojim ukájaním a naplňaním vlastných záujmov. Zobrať na seba svoj nástroj na popravu, čiže kríž bez ospravedlňovania a obhajoby. Kríž je jedným z Ježišových paradoxov: nástoj popravy a smrti premenil na nástroj zjavenia, slávy a života.

Použitá literatúra: Enzo Bianchi, *Hlásej slovo*, Kostelní Vydří 2012.

PETER - SKALA

Slávnosť sv. Petra a Pavla – nedeľa 29.6.2025

Biblické súradnice: Sk 12,1-11. Žalm 34. 2Tim 4,6-8. 17-18. Mt 16,13-19.

Uvedenie do nedeľného evanjelia: „Za koho ma pokladáte vy“, pýta sa Ježiš svojich učeníkov. A Šimon Peter odpovedal: „Ty si Mesiáš, Syn živého Boha“. Titul „Mesiáš“ je hebrejské slovo, ktoré znamená „pomazaný“, v gréčtine sa to nazýva „Kristus“. V starozákonnej tradícii sa Mesiáš chápal ako „ten, ktorý vyslobodí Izrael od jeho nepriateľov a nastolí Božie kráľovstvo na tejto zemi“. Lenže Peter korigoval toto chápanie keď dodal, že „Mesiáš je Synom živého Boha“. Ježiš na to reagoval, že Peter to nemá sám od seba, ale že mu to zjavil Boh, že na Petrovi postaví svoju cirkev a že mu dá „moc zväzovať a rozväzovať“. Nie je však úplne jasné, v čom spočíva táto moc.

Použitá literatúra: Daniel Harrington, *The gospel According to Matthew*, Minnesota 1992.

eprasa.pl 49f51bcb94

Slovenčina nás spája

autor | Milica Majeriková-Molitoris
foto | Milica Majeriková-Molitoris, Jozef Majerčak, Božena Bryjová

Počas predposledného májového týždňa sme privítali v Poľsku slovenských krajanov z Maďarska, ktorí si ešte aj po takmer tristo rokoch po odchode z rodnej zeme stále udržiavajú svoju slovenskú identitu. Aktivisti, pedagógovia, či kultúrni pracovníci pod vedením evanjelického kňaza Attilu Szpisáka nás poctili svojou návštevou v Krakove, na Spiši i Orave.

V Krakove

V sídelnom meste poľských kráľov sme krajanov z Maďarska privítali v našom sídle na ulici svätého Filipa, kde sme im ukázali Galériu slovenského umenia s výstavou Martina Oscitého, venovanou sv. Gorazdovi. Debata sa hneď rozprúdila na tému jeho návštevy v Blatnohrade, kde Slováci z Maďarska vykonávajú každoročne púť k pomníku – súsošiu sv. Cyrila a Metoda. V tomto roku sa uskutoční 19. júna.

Následne generálny tajomník Spolku Slovákov v Poľsku Ľudomír Molitoris priblížil krajanom fungovanie našej organizácie a prezreli si tiež priestory tlačiarne. Medzi hosťami nechýbala ani predsedníčka Slovenskej samosprávy II. obvodu Budapešti, vedúca sekretariátu Slovenskej samosprávy Budapešti a šéfredaktorka časopisu Budapeštiansky Slovák Ľubomíra Fallerová, s ktorou sme zdieľali skúsenosti z redaktorskej práce i spolupráce so slovenskou diplomaciou a úradmi.

Na Spiši

Z Krakova sa naši priatelia z Maďarska vybrali na Spiš. Navštívili Nedecu-Zámok, kde si prezreli hlavnú dominantu obce – stredoveký strážny hrad i neďalekú Nedecu, kde ich naša členka a učiteľka slovenského jazyka Halina Milaniaková stručne oboznámila s históriou obce i miestneho chrámu. Odtiaľ ich kroky viedli do Centra slovenskej kultúry v Novej Belej. Tu ich privítal jeho riaditeľ a podpredseda Spolku Slovákov v Poľsku Jozef Majerčak spoločne s ďalším podpredsedom Dominikom Surmom. Hostia si so záujmom prezreli naše centrum, pričom mali možnosť vidieť aj výstavu fotografií zaujímavých slovenských lokalít, či tvorivé dielne detí, ktoré práve prebiehali v priestoroch knižnice.

Na Orave

Záverečná časť návštevy sa uskutočnila na Orave. Krajania navštívili unikátny drevený chrám v Orávke a následne si v slovenskej klubovni v Jablonke pozreli výstavu odmenených prác výtvarnej súťaže Ludwika Korkoša pod názvom Môj obľúbený slovenský príbeh. Podpredseda Spolku Slovákov v Poľsku Ján Bašisty im ukázal tiež stavbu domu slovenskej kultúry v Jablonke, ktorá na nich urobila veľký dojem.

Vzájomná výmena skúseností ukázala, že aj napriek rozdielnym podmienkam v Maďarsku a Poľsku, problémy a výzvy slovenských komunít sú veľmi podobné. Spoločne sme prebrali niekoľko zaujímavých tém, vymenili si skúsenosti a opäť raz potvrdili, že kdekoľvek žijeme, naše slovenské srdcia bijú rovnako. Ďakujeme za návštevu a už teraz sa tešíme na ďalšie stretnutia! ■

eprasa.pl 49f51bcb94

Školské budovy na severovýchodnej Orave do roku 1945 II.

autor | Mgr. Michal Čajka, PhD.

Pokračovanie z predhadzajúceho čísla.

Dolná **pekelnícka** škola taktiež pôvodne neslúžila vzdelávaciemu účelu. Vybudovaná bola ako tridsiatková a colná stanica na začiatku 19. storočia, respektíve už skôr, pričom sa spomína v roku 1817.[1] Objekt vybudovali v obci na strategickej križovatke spájajúcej cesty do Čierneho Dunajca, ktorý sa vtedy nachádzal v rakúskej časti monarchie, do Jablonky a do Bukoviny-Podsklia. V bytčianskom archíve sa zachovali plány na výstavbu uvedenej colnice, miera ich realizácie je však otázna.[2] Predpokladáme, že niekedy v 3. tretine 19. storočia došlo k adaptácii budovy na školu. V dotazníku o škole z roku 1919 sa uvádza, že budova bola stará, vysoká, murovaná z kameňa, v tom čase už v zlom stave. Dozvedáme sa tiež, že budova bola bývalá colnica a bol v nej aj byt učiteľa. V roku 1939 boli v budove dve učebne, ale iba jedna bola v prevádzkyschopnom stave, jedna miestnosť bola využívaná ako obecná úradovňa. V budove bol naďalej učiteľský byt. V tom období budova patrila miestnemu urbáru.[3]

Škola v Pekelníku, bývalá colnica

Budovu školy poznáme z jedinej medzivojnovej fotografie. Obdĺžniková stavba bola posadená na nevysokú podmurovku s pivničným oknom svedčiacim o suteréne. Fasády hore uzatvárala korunná rímsa, strecha mala valbovú konštrukciu s troma vikiermi z prednej časti. Bočná fasáda bola bez členenia, tú čelnú členil plytký centrálny rizalit s ústredným vstupom a oknami po jeho stranách. Na bokoch rizalitu umiestnili po dvoch oknách. Vstupné dvere chránil neveľký drevený vestibul so samostatnou sedlovou strieškou, zrejme dodatočne pristavaný. Okná boli rovnakého tvaru jednoduché obdĺžnikové. Podľa našej dokumentácie, vykonanej pred asanovaním objektu, bola aj druhá bočná fasáda slepá a na zadnej fasáde boli umiestnené v centrálnych osiach tri okná, nasledovali dverné otvory a po stranách boli okenné otvory. Fasáda však bola v mladšom období prerábaná, podobne ako aj interiérová dispozícia.

Slohové objekty

Dôsledkom snahy o vybudovanie potrebnej siete vidieckych škôl v Uhorsku boli na prelome 19. a 20. storočia najčastejšie stavané murované objekty, na ktorých sa pomerne skromne uplatnilo výtvarné tvaroslovie vychádzajúce zo slohových vzorov. Celková strohosť fasád neumožňuje začleniť jednotlivé realizácie do niektorého konkrétneho neoslohového štýlu, môžeme len všeobecne konštatovať, že eklektickým spôsobom boli aplikované prvky, ktoré mali oživiť fádne fasády základnými architektonickými výzdobnými článkami. Tými boli korunné plastické rímsy, nadokenné alebo naddverné rímsy, prípadne boli priečelia členené lizénovými rámami. V interiéri sa nachádzala spravidla jedna učebňa a učiteľský viacpriestorový byt.

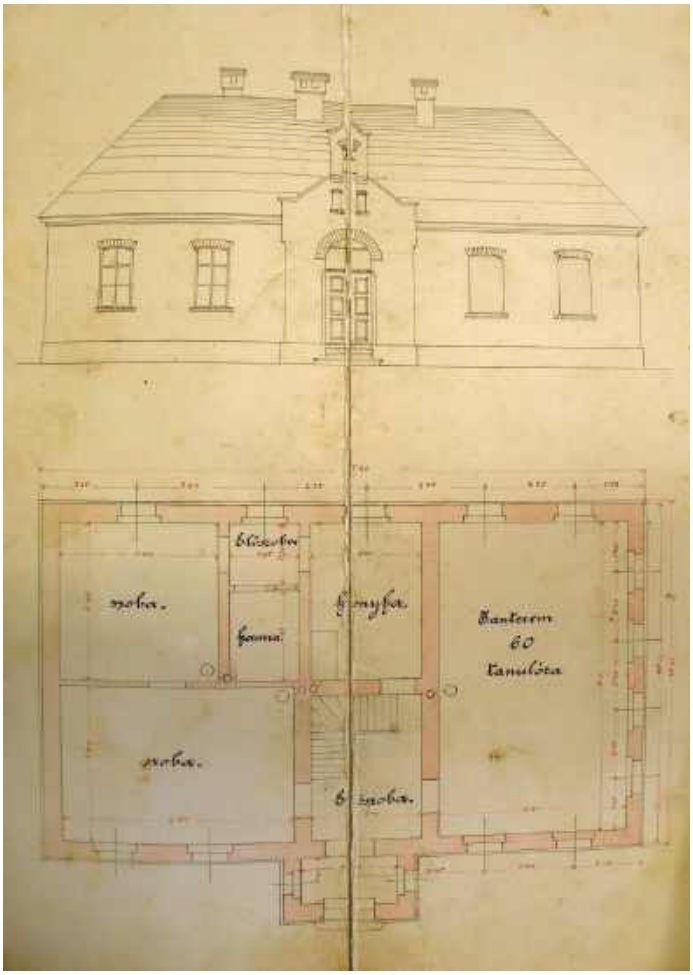

Plán školy v Jablonke-Boroch

[1] Štátny archív v Žiline so sídlom v Bytči (ďalej ŠAZA Bytča), f. Oravský komposesorát Andreánskeho registratúra, fasc. 67 D, No. 1-9.

[2] ŠAZA Bytča, f. Oravský komposesorát Andreánskeho registratúra, fasc. 67 B, No. 1-30; fasc. 67 C, No. 1-9.

[3] ŠAZAB Dolný Kubín, f. Školský inšpektorát Trstená, šk. 19.

eprasa.pl 49f51bcb94

Obec **Jablonka** mala v roku 1872 až päť škôl, ktoré sa nachádzali v častiach Gynste domy (Husté domy), Bory, Šuvada, Ležňák a v Džadovskej doline. Všetko to v tom čase boli drevené budovy. V roku 1874 sa spomína dostavba školy v Ležňákove. Situácia s budovami nebola zrejme dobrá, preto v roku 1883 vznikli plány na novú murovanú školu v ***Boroch***. Tie však zostali len na papieroch, takže v roku 1896 vznikli iné plány na túto školu. Podľa navrhovaného pôdorysu mala byť vybudovaná väčšia učebňa a pomerne rozsiahly dvojizbový byt s kuchyňou a s ďalšími miestnosťami.[4] Niekedy v tom čase bola skutočne v Boroch škola vybudovaná a aj keď sa do súčasnosti nezachovala, o jej podobe svedčia archívne fotografie. Na nich vidíme okenné otvory ukončené segmentovými záklenkami, ktoré boli vložené do lizénových rámov.

Oveľa „modernejšie" pôsobí budova školy v ***Matonogoch***, ktorá sa zachovala dodnes. Škola topograficky nadviazala na staršiu školu v Ležňákove, ktorý sa nachádza neďaleko. Bola vymurovaná z tehly niekedy na začiatku 20. storočia. Fasády sú členené lizénovými rámami, v nich sú vložené obdĺžnikové okná. Budova je podpivničená, zastrešená valbovou strechou. Smerom od cesty je otvorená veranda s podestou prístupnou dvoma jednoramennými schodiskami. Kryje ju predĺžená pultová strecha. Interiér bol viditeľne prerábaný, skladal sa z učebne a učiteľského bytu.

Škola v Jablonke-Matonogoch

Jednu z najväčších škôl so slohovými prvkami v tejto časti Oravy, postavili v **Dolnej Lipnici** v strede obce pri farskom Kostole sv. Lukáša. Išlo o murovanú budovu osadenú na obdĺžnikovom pôdoryse. Hlavná fasáda bola orientovaná juhovýchodným smerom. Bola pomerne zdobná, členená pilastrami, koré niesli korunnú plastickú rímsu. Nad oknami sa nachádzali nadokenné rímsy. Približne v strede fasády bol vstupný otvor prístupný jednoramenným schodiskom. Bol chránený otvorenou verandou so samostatnou sedlovou strechou. Hlavná strecha mala sedlový tvar. V písomných prameňoch sme sa nedočítali, kedy presne bola budova postavená, avšak v roku 1919 už určite stála.[5]

Škola v Dolnej Lipnici pri kostole

V **Hornej Lipnici** existovali na prelome 19. a 20. storočia tri školské obvody so samostatnými budovami. Historicky sa označovali poradovými číslami od školy č. 1 na dolnom konci dediny až po školu č. 3 na hornom konci obce. Dotazník z roku 1919 nás informuje o murovaných školách č. 1 a 3, ktoré boli v dobrom stave a o malej zrubovej škole č. 2 v strede obce pri kostole. V zápisnici z roku 1940 sa uvádza, že ***školu č. 2*** postavili v roku 1929. O rok starší záznam dodáva, že jej súčasťou bol dvojizbový byt učiteľa s kuchyňou, komorou a predsieňou.[6] Budova bola postavená v konzervatívnom duchu, na fasádach boli pilastre, masívne korunné rímsy, na streche sa nachádzali ozdobné drevené strešné prvky a otvorená manzarda so zábradlím.

Škola v Hornej Lipnici na dolnom konci

Školy č. 1 a č. 3 mali mnoho spoločných čŕt. Boli to budovy postavené na obdĺžnikovom pôdoryse kolmo na priľahlú cestu. Hlavné fasády mali orientované juhovýchodným smerom. Tieto fasády boli členené vertikálnymi lizénami, hore ich uzatvárali masívne plastické rímsy. Vstupy na oboch boli zrejme kryté otvorenými verandami so samostatnými strieškami. Budova č. 3 bola, podľa viacerých prameňov, postavená v roku 1910, o objekte č. 1 sú

[4] ŠAZAB Dolný Kubín, f. Školský inšpektorát Trstená, šk. 13.
[5] ŠAZAB Dolný Kubín, f. Školský inšpektorát Trstená, šk. 7.
[6] ŠAZAB Dolný Kubín, f. Školský inšpektorát Trstená, šk. 9.

eprasa.pl 49f51bcb94

Škola v Hornej Lipnici na hornom konci

historické informácie skromnejšie. Učebňa školy č. 3 mala podľa materiálov z roku 1942 rozmery 7 x 6,3 x 3,2 m. Učebňa školy č. 1 dosahovala 8 x 7 x 3,2 m a učebňa školy č. 2 mala rozmery 3,5 x 6,75 x 7,5 m.[7]

Škola v **Orávke**, ktorá patrí k najmenším dedinám v tejto časti Oravy, patrila k tým najrozľahlejším s celkovými rozmermi 22,54 x 8,95 m. Aj keď sa do súčasnosti nezachovala, patrí k pomerne dobre zdokumentovaným budovám. Podľa dotazníka z roku 1919 bola škola postavená v roku 1912. V roku 1940 sa v prameni píše o tom, že v škole bol byt učiteľa a organistu. V zápisnici z roku 1941 sa uvádzajú až dve učebne s rozmermi 8,54 x 7,9 x 3,62 a 10,28 x 4,2 x 3,58 m, pričom tá menšia učebňa vznikla prerobením učiteľského bytu.[8] Hlavná prícestná fasáda bola vymedzená zvýšeným soklom a korunnou rímsou na opačnej strane. Štvorica pásovou rustikou členených pilastrov vymedzovala jednotlivé časti fasády s oknami so segmentovými záklenkami a pravouhlý portál. Nad oknami boli jednoduché rímsy, nad portálom bola strieškovitá rímsa.

Škola v Orávke

V **Podvlku** na prelome 19. a 20. storočia vybudovali dve školské budovy. Budova ***hornej školy*** sa zachovala až do súčasnosti, aj keď výrazne stavebne upravená. Podľa písomných prameňov bola postavená v blízkosti farského kostola v roku 1912.[9] O jej pôvodnej podobe svedčí niekoľko málo fotografií. Budova bola postavená na obdĺžnikovom pôdoryse, pričom ju osadili na vysokej podmurovke. Zastrešená bola jednoduchou sedlovou strechou s dvojicou murovaných štítov. Čelná fasáda bola doplnená otvoreným vestibulom so sedlovou strieškou. Fasády členili jednoduché obdĺžnikové okná, prípadná ďalšia výzdoba je z fotografií nejasná.

Dolná školská budova bola postavená v Podvlku v roku 1892 v časti zvanej Pšiarňa.[10] Budova bola jednopodlažná a pred nedávnou prestavbou mala polvalbovú strechu s dvojicou nízkych podlomeníc. Má obdĺžnikovú

Škola v Podvlku-Pšiarni

dispozíciu, od cesty je vstupný otvor prístupný z vysokej podesty krytej sedlovou strechou. Na čelnej fasáde sa nachádzali obdĺžnikové okenné otvory vložené do lizénových rámov. Pri nedávnej adaptácii bol objavený stropný trám s nápisom: „VISTAVILA OBEC Z BOSKU POMOCU ROKU 1892 ZAČASU RICHTÁRA KAROLA STERCULA“. Rezba do trámu tak potvrdila datovanie školy získané z písomných prameňov.

V obci **Horná Zubrica** boli dve, prípadne tri školské obvody. ***Škola č. 1*** sa nachádzala oproti farskému Kostolu sv. Michala a slúžila aj pre horný koniec Dolnej Zubrice. Bola to jednopodlažná murovaná budova s učebňou a učiteľským bytom, na poschodí bola manzarda. Podľa prameňov bola postavená v rokoch 1901 – 1903. Jej presnú podobu nepoznáme, učebňa bola osvetlená z južnej strany, na niekoľko málo fotografiách to vyzerá, že nemala žiadnu výzdobu.

O niečo mladšia, postavená ešte za Uhorska, bola ***škola č. 2***. Z roku 1907 pochádzajú plány na jej výstavbu, tie sa však v tejto podobe nerealizovali.[11] Škola bola vybudovaná na križovatke ciest do Zimnej Diery (Zimnej Džury)

[7] ŠAZAB Dolný Kubín, f. Školský inšpektorát Trstená, šk. 9.

[8] ŠAZAB Dolný Kubín, f. Školský inšpektorát Trstená, šk. 17.

[9] ŠAZAB Dolný Kubín, f. Školský inšpektorát Trstená, šk. 20.

[10] ŠAZAB Dolný Kubín, f. Školský inšpektorát Trstená, šk. 20. Zápisnica o prehliadke školy v Podvlku zo 17. 4. 1940. Tu sa uvádza, že škola bola postavená v roku 1892.

[11] ŠAZAB Dolný Kubín, f. Školský inšpektorát Trstená, šk. 10.

eprasa.pl 49f51bcb94

Škola v Hornej Zubrici pri kostole

a na horský priechod Kraviarky. Bola jednopodlažná, krytá valbovou strechou. Vertikálne prícestné fasády zdobili rustikou členené pilastre, ďalej priebežná parapetná a nadokenná rímsa. Okná boli pomerne veľké, lemované šambránami s klenákmi vo vrchole. Podobná škola bola postavená v Novoti na severozápade Oravy. Tretí školský obvod nemal vlastnú školskú budovu.

Školské budovy v zajatí štátnej propagandy

Výstavba verejných budov bola často príležitosťou architektonicky vyjadriť aktuálnu oficiálnu štátnu, respektíve národnú ideológiu. Školské objekty neboli výnimkou. Silnejúcu maďarizáciu v Uhorsku mali podporiť nielen nové učebnice a zákaz národných jazykov, ale aj budovy nesúce „národné“ maďarské výtvarné prvky. Potreba vybudovať nové školy v **Chyžnom** spôsobila, že v roku 1914 tu vybudovali až dve takéto budovy. Obe naprojektoval architekt a vysokoškolský pedagóg Gyula Sváb.[12] Od roku 1908 bol technickým radcom na ministerstve pre náboženské veci a osvetu a odtiaľ riadil výstavbu škôl. Budovy niesli viaceré prvky secesnej architektúry so zakomponovanými ľudovými „maďarskými“ ornamentami na rôznych miestach fasád.

V podobnom duchu bola vybudovaná škola v Medzibrodí od Ö. Lechnera a Kostol sv. Anny v Oravskej Lesnej od O. Láczaya-Fritza. Školy v Chyžnom okrem priestranných učební poskytovali pre učiteľov dvojizbové byty s ďalším

Škola v Chyžnom

vybavením. Školy sa do súčasnosti nezachovali, prvá zrejme padla za obeť prechodu frontu za druhej svetovej vojny a druhá bola zbúraná v nedávnej minulosti.

Po pripojení Oravy k Poľsku sa aj architektúra stala pre príslušné poľské orgány priestorom pre komplexné zjednotenie nových území so zvyškom krajiny. Ako vhodný štýl sa javil tzv. podhaliansky, respektíve zakopanský štýl, ktorého významným predstaviteľom bol Stanisław Witkiewicz (1851 – 1915). Tento štýl bol voľnou inšpiráciou pre stavbu novej školy v centre **Jablonky**. Budova sa stavala od roku 1939, dokončila sa počas vojny a okrem základnej školy v nej bola zriadená aj štátna meštianska škola.[13] Škola má obdĺžnikový pôdorys a dosahuje pomerne veľké rozmery. Architektúra objektu sa vyznačuje vysokými členitými strechami s ústrednou vežičkou, fasády sú členené podlomenicami, na prízemí sa nachádzali dve otvorené ar-

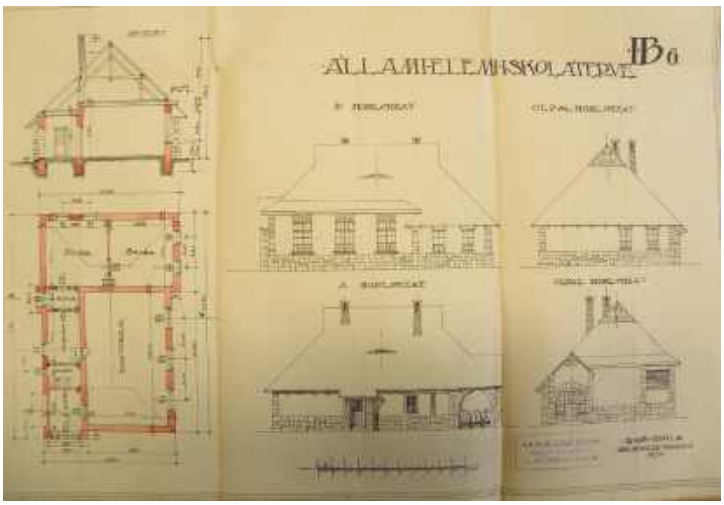

Plán školy v Chyžnom na dolnom konci...

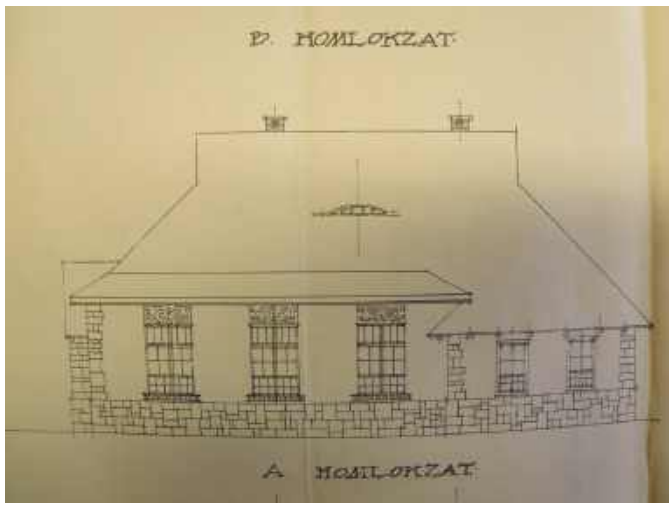

...detail

[12] ŠAZAB Dolný Kubín, f. Školský inšpektorát Trstená, šk. 12.

[13] ŠAZAB Dolný Kubín, f. Školský inšpektorát Trstená, šk. 15.

eprasa.pl 49f51bcb94

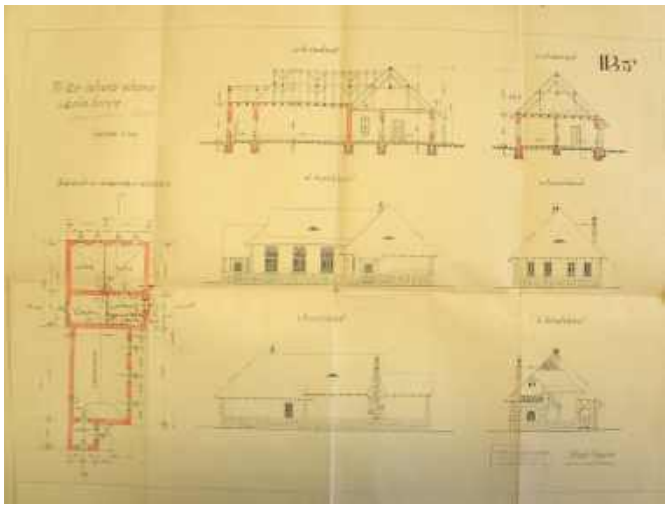

Plán školy v Chyžnom na hornom konci...

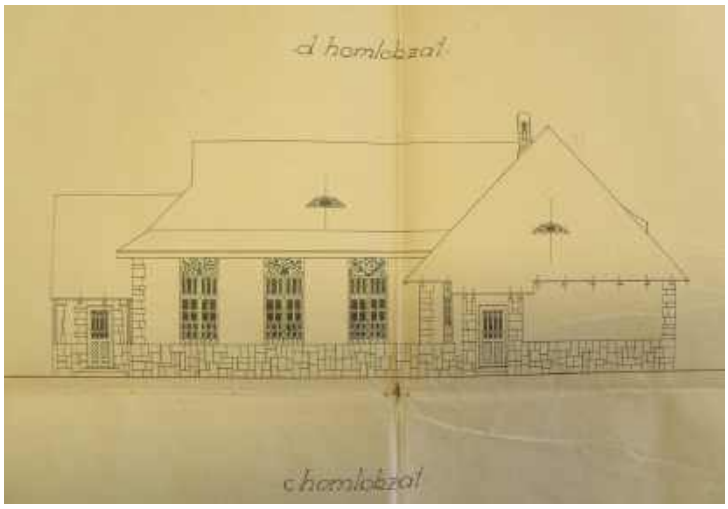

...detail

kády. Sokel, ako aj okolie vstupného portálu, majú vďaka priznanému prírodnému kameňu naturálny charakter. Aj keď výzdobné prvky nedosahujú svojou dekoratívnosťou vzorové stavby v Zakopanom a v jeho okolí, môžeme jasne vidieť ich vplyv na architektúru školy.

Škola v Jablonke-Centre

Slávnostné zhromaždenie pred školou v Jablonke

V menšej miere sa obdobné vplyvy prejavili na budovách škôl v Kyčorách a Hornej Lipnici (škola č. 2).

Záver

Architektúra školských budov na severovýchodnej Orave odzrkadľuje veľké zmeny, ktoré sa v tomto regióne odohrali v 2. polovici 19. a v 1. polovici 20. storočia. Pokiaľ na začiatku sledovaného obdobia sa obyvatelia museli uspokojiť s malými drevenými budovami, postupne sa v súvislosti so zlepšovaním situácie v školstve začali budovať aj murované objekty poskytujúce lepší komfort pre žiakov a učiteľov. Vo všeobecnosti v porovnaní so zvyškom Oravy musíme však konštatovať zaostávanie tejto časti regiónu. V medzivojnovej Československej republike boli vybudované v mnohých obciach slovenskej časti Oravy moderné priestranné školy. V severovýchodnej časti oproti tomu boli postavené v podstate iba tri školy: v Jablonke, Hornej Lipnici (č. 2) a v Dolnej Lipnici-Kyčorách. Z celého súboru budov, o ktorých sme v tomto príspevku písali, sa do dnešných čias zachovali iba školské objekty v Podsrní, Dolnej Lipnici-Skočíkoch (prenesená do skanzenu), Podvlku-Pšiarni, zrejme v Podvlku pri kostole, Jablonke-Matonogách a v Jablonke-Centre. ■

O autorovi

Mgr. Michal Čajka, PhD. pôsobí ako riaditeľ Oravskej galérie v Dolnom Kubíne. Absolvoval štúdium archeológie a histórie na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Neskôr, na tej istej fakulte, ukončil štúdium Vedy o výtvarnom umení. Dizertačnú prácu obhájil na katedre archeológie Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Prednášal dejiny umenia a architektúry na Katolíckej univerzite v Ružomberku. Je zostavovateľom, autorom a spoluautorom viacerých knižných publikácií, odborných štúdií a populárno-vedeckých príspevkov na tému oravských pravekých i včasnostredovekých dejín, ako aj dejín oravskej architektúry a stavebných pamiatok. Zúčastnil sa a spoluorganizoval niekoľko výskumov oravských stavebných pamiatok a je spoluautorom mnohých výskumných dokumentácií.

eprasa.pl 49f51bcb94

Jurgov ožil kultúrou i tradíciami

autor | Milica Majeriková-Molitoris

Aj takto by sa dala charakterizovať atmosféra, ktorá vládla počas mája v severospišskej obci Jurgov. Svoj sviatok si pripomenuli hasiči, so starými povesťami i fotografiami sa bola možnosť oboznámiť počas noci múzeí v miestnom Gazdovstve Šoltýsovcov a Poľana Podokulne ožila na záver mesiaca spevom tradičných piesní. Jurgovská hudba zaznela tiež počas májovej pobožnosti v miestnom chráme a jarná atmosféra vyvrcholila ohrávaním mája, hoc i začiatkom júna.

Deň hasičov

Dňa 4. mája mal svoje miesto Deň hasičov, ktorý je na severnom Spiši veľmi obľúbeným sviatkom. Pri tejto príležitosti sa v miestnom chráme svätého Sebastiána konala slávnostná svätá omša, ktorá bola venovaná práve požiarnikom a ich rodinám z farnosti. Predstavitelia dobrovoľného hasičského zboru túto omšu ozvláštnili svojou prítomnosťou v uniformách i ozdobnými štandardami.

Foto: FB OSP

Noc múzeí

O dva týždne neskôr sa v Jurgove uskutočnila Noc múzeí. Dňa 17. mája mohli záujemcovia navštíviť Gazdovstvo Šoltýsovcov, ktoré je filiálkou Tatranského múzea v Zakopanom, od 15:00 až do 23:00 hodiny. Okrem tradičnej prehliadky na nich večer čakalo aj Posedenie u Šoltýsovcov, teda tradičné večerné posedenie susedov, tak ako vyzeralo kedysi v minulosti, počas ktorého si mohli vypočuť rozprávanie Jozefa Górku. Ten ich oboznámil s rôznymi povesťami, ktoré boli získané počas rozhovorov s jedným z posledných bačov v Belianskych Tatrách Janom Chowancom „Fajkom“. Záujemcovia si mohli vypočuť ako vyzeral život pastierov v minulosti, ako sa bačovia vyrovnávali s útokmi medveďov, či ako vyzeralo prvé vyhnanie na pašu. Na nahliadnutie boli k dispozícii taktiež zaujímavé historické fotografie.

Foto: Sylwia Plucińska

Spevácka súťaž

Počas poslednej májovej nedele zas ožila Poľana Podokulne v Jurgove, a to tradičnou hudbou i spevom piesní. V originálnom prostredí jurgovských salašov sa tu konal štvrtý ročník gminnej súťaže Zaśpiywoj słowiku (Zaspievaj sláviček). Zúčastnila sa jej takmer štyridsiatka súťažiacich z Jurgova, Repísk, Brzegów, Leśnicy-Gronia, Białki Tatrzańskiej i Bukowiny Tatrzańskiej. Podujatie otvorili prirodzene domáci Jurgovčania, konkrétne Spišská hudba z Jurgova. V speve súťažili deti, mládež, dospelí i zmiešané skupiny. O bezpečnosť sa postarali hasiči z miestneho dobrovoľného hasičského zboru a o chuťové bunky zas Združenie gazdiniek.

Foto: FB Muzyka Spiska z Jurgowa

Májová pobožnosť

Spišská hudba z Jurgova nechýbala ani počas májovej pobožnosti, ktorá súvisí s liturgickým sviatkom Navštívenia Panny Márie. Pri tejto príležitosti zahrala 27. mája v miestnom chráme svätého Sebastiána a peknou hudbou tak ozvláštnila pobožnosť.

Foto: FB Muzyka Spiska z Jurgowa

Ohrávanie mája

K typickým slovenským jarným sviatkom, ktoré sa v Jurgove udržiavajú od nepamäti patrí aj ohrávanie mája. V tomto roku malo svoje miesto počas druhej júnovej nedele, kedy muzikanti spoločne s ďalšími chlapcami v pekných miestnych krojoch prešli obcou a svojim spevom prebúdzali jar, lásku i nádej. Samozrejme nechýbala ani spoločná zábava, ktorá sa konala večer v miestnej hasičskej zbrojnici. ■

eprasa.pl 49f51bcb94

Mamke z vďaky a pre radosť

autor | Agáta Jendžejčíková
foto | Božena Bryjová

V máji je pekný sviatok venovaný naším mamkám, ktorý upriamuje našu pozornosť práve na význam a nezištnosť materskej lásky i opatery. Nezáleží na tom, akí sme starí, ale pokiaľ máme matku, vždy sme deti. V tomto duchu pripravovali deti v Slovenskom dome v Podvlku tohtoročné prekvapenia pre svoje mamičky.

Každý účastník tvorivých dielní sa už oveľa skôr venoval myšlienke, aké prekvapenie by rád pripravil pre svoju mamičku. Deti spolu s vedúcou Boženou Bryjovou sa rozhodli, že práve na tento sviatok pripravia krásne pohľadnice s venovaním. Najskôr si premysleli, akoby by mali vyzerať a čo by mali obsahovať. Dostali materiály i rozličné pomôcky a pustili sa do tvorivej práce, ktorá prebiehala počas cyklu viacerých dielní. Na začiatok si každý vybral druh papiera a určil tvar, aký bude mať pohľadnica a tvorba mohla začať. Každý sa snažil, aby jeho pohľadnica bola čo najkrajšia a najvzácnejšia. Účastníci dielní boli veľmi usilovní pri práci a ich snaha už po nejakom čase bola viditeľná. Krásne srdiečka boli najčastejším motívom, ale objavili sa aj kvetinky, čipky, stuhy a z nich mašličky, vyznania lásky mame a mnohé ďalšie motívy, ktoré deti používali. Keď už mali svoje pohľadnice so želaniami pripravené, pustili sa ešte do prípravy pekne zdobených drevených záložiek do kníh, ktoré boli darčekom tiež pre ich mamky. Vyzdobili ich rozličnými pestrofarebnými kresbami. Dúfajúc pritom, že sa mamičkám zapáčia a budú ich používať pri čítaní alebo ako záložky pri listovaní receptov a ďalších textových príloh. Účastníci tvorivých dielní mali aj pekné drevené srdiečka, ktoré tiež vyzdobili a odovzdali mamkám k sviatku. Zo svojich prác mali radosť a sálala z nich spokojnosť, že už majú vlastnoručne pripravené darčeky. Odnášali ich domov s veľkým dojatím. Ako neskôr povedali vedúcej Božene, mamky boli nadšené a vrelo im poďakovali za želania i pripravené prekvapenia.

Ako uviedli deti, sú rady, že sa môžu zúčastňovať na tvorivých dielňach v Slovenskom dome, kde vždy nájdu veselú spoločnosť, pekné tvorivé aktivity a množstvo dobrej nálady. Netrpezlivo čakajú na cyklus prázdninových dielní, ktoré sú vždy výnimočné a napomáhajú im pri zmysluplnom trávení voľného času. ■

eprasa.pl 49 51 cb94

S láskou mamičke

autor | Agáta Jendžejčíková
foto | Daniela Radecká

Slovenský dom v Kacvíne uvítal v uplynulých dňoch mamky, detí zúčastňujúcich sa na tvorivých dielňach, pri príležitosti ich sviatku.

Deti sa dlhšiu dobu chystali na toto výnimočné stretnutie. Najskôr si pripravili pozvánky pre mamky, aby ich mohli pekne pozvať na spoločné stretnutie. Medzičasom sa pripravovali na spoločné chvíle učením sa pesničiek a básničiek pre mamy. Spolu si aj premysleli, aký darček by chceli mamám prichystať. Dospeli k záveru, že pre nich vlastnoručne upečú mafinky a vyzdobia ich krásnym červeným srdiečkom. Ako si zaumienili, tak aj spravili. Keď prišiel deň stretnutia netrpezlivo čakali v klubovní, Slovenského domu na svojich výnimočných hostí. Na úvod mamky srdečne privítali. Ponúkli im miesto na sedenie a začal program. Deti zaspievali pekné slovenské pesničky a zarecitovali básne venované svojím mamičkám. Na záver programu im venovali pripravené prekvapenie – mafinky so srdiečkom. Mamky boli dojaté a s úsmevom na tvári sa pozerali na svoje ratolesti. Potom na hostí čakalo malé pohostenie pripravené deťmi. Vo veselej nálade prebiehalo poobedie a deti sa veľmi tešili, že môžu takto bezstarostne stráviť pekné chvíle spolu. Mamky vrelo poďakovali deťom za pripravené prekvapenie, pochutili si na mafinkách a kávičke a ďalších dobrôtkach. Vyjadrili svoju vďaku aj vedúcej Daniele Radeckej, ktorá sa stará o to, aby bol vždy priestor na tvorivé dielne a pripravuje ich náplň, čomu sa deti i rodičia tešia.

Mamky sa vďaka tomuto pozvaniu aspoň na krátky čas odtrhli od každodenného zhonu a mali čas pre spoločné stretnutie. Domov odchádzali spokojné a s úsmevom na tvári i nádejou, že sa ešte vrátia na takéto pekné posedenie a v ušiach im zneli slová básne *Srdiečko z lásky* Jany Belašičovej: *Mamičku najlepšiu na svete mám, srdiečko z lásky dnes k sviatku jej dám. Srdiečko z lásky som mamičke spravila, aby ma mamička vždy veľmi ľúbila.* Tieto slová venujeme všetkým mamkám. Nech im robia radosť i spoločnosť počas celého roka. ■

eprasa.pl 49f51bcb94

Deň slovenskej poézie a prózy vo Vyšných Lapšoch

autor | Milica Majeriková-Molitoris

Koncom mája Slovenský dom vo Vyšných Lapšoch opäť po roku ožil slovenským slovom znejúcim z úst desiatok detí a mládežníkov, oblečených v pekných regionálnych krojoch, či iných zaujímavých odevoch, ktoré mali za účel priliehavo dopĺňať ich umelecký výkon. Severospišská obec už po niekoľký krát hostila Deň slovenskej poézie a prózy Františka Kolkoviča. Deň plný vtipných, veselých, dojímavých, zamilovaných, vlasteneckých i poučných slovenských príbehov.

Súťažnej prehliadky sa zúčastnili takmer štyri desiatky žiakov zo základných škôl v Jurgove, Nedeci, Kacvíne, Novej Belej, Krempachoch a Vyšných Lapšoch, pričom ich výkony si nenechali ujsť ani viacerí vzácni hostia, medzi inými generálny tajomník Spolku Slovákov v Poľsku Ľudomír Molitoris, riaditeľ Slovenského inštitútu vo Varšave Milan Novotný, riaditeľka kancelárie splnomocnenca malopoľského vojvodu pre národnostné menšiny Tomasza Ocetkiewicza Jolanta Nawalany, šéfredaktorka Života Agáta Jendžejčíková, či riaditeľka Základnej školy vo Vyšných Lapšoch Anna Staneková. Prirodzene nechýbali ani učitelia slovenského jazyka a viacerí rodičia, ktorí žiakov pripravovali.

Na úvod sa k prítomným prihovoril gen. tajomník SSP Ľ. Molitoris, ktorý vyjadril radosť z toho, že o vyučovanie slovenského jazyka je stále záujem a že žiaci sa spoločne so svojimi pedagógmi dokážu pripraviť aj na vyššiu formu komunikácie, aka je umelecký prednes. Pripomenul, že ďalšie vzdelávanie v slovenskom jazyku je realizovateľné taktiež na stredných školách i univerzitách na Slovensku, kde je možné získať aj štipendium. Poďakoval tiež za spoluprácu Oravskému kultúrnemu stredisku a pripomenul, že podujatie je organizované v rámci XXXII. Dní slovenskej kultúry v Malopoľsku, ktoré finančne podporili Ministerstvo vnútra a administrácie Poľskej republiky i Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Na záver príhovoru odovzdal

Na úvod sa prihovoril gen. tajomník SSP Ľ. Molitoris a riaditeľ SI vo Varšave M. Novotný

Adam Karkoszka z Vyšných Lápš

Łukasz Moś z Krempách

Gabriela Solusová z Novej Belej

Izabela Łojeková z Krempách

Daria Szyszkowiczová z Kacvína

epresa.pl 49f51bc

Julia Molitorisová z Kacvína

Karol Kapołka z Nedece

Katarzyna Jezierczaková z Nedece

Klara Budzová z Jurgova

Laura Floreková z Nedece

sladký pozdrav od bývalej konzulky zrušeného Generálneho konzulátu v Krakove Lenky Pifkovej.

Sladký pozdrav priniesol deťom aj riaditeľ Slovenského inštitútu vo Varšave M. Novotný, ktorý vo svojom príhovore vyjadril vďaku Spolku Slovákov v Poľsku, že organizuje takéto podujatia a povzbudil malých recitátorov.

Najkrajší kút v šírom svete...

...je moja rodná zem, tak zneli úvodné slová prvej básne, ktorú predniesla žiačka nultého ročníka Rozalia Findurová zo ZŠ v Nedeci. Po nej na pódium vystúpil malý zubár Fabian Parzygnat zo ZŠ v Novej Belej v slušivom medicínskom oblečení, aby nás vo veršoch oboznámil s tým, ako to býva *U pani zubárky*. Medzi odvážnymi žiakmi z nultého ročníka sa predstavili aj Adam Karkoška zo ZŠ z Vyšných Lápš a Nedečania Michał Funket, Milena Kuzielová a Kacper Mikos. Posledný menovaný si v tejto najviac zastúpenej kategórii vyrecitoval, i v konkurencii starších a skúsenejších recitátorov, pekné 3. miesto.

Celkovo sa v skupine mladších žiakov predstavilo s kratšími či dlhšími básničkami dvadsaťtri detí, a keďže každý prednes bol niečím výnimočný, porota mala veru ťažkú úlohu. Nakoniec sa rozhodla udeliť až dve tretie miesta. To druhé obsadil tretiak zo ZŠ v Nedeci Piotr Kromka s básňou Márie Rázusovej Martákovej *Zlaté zvonky*. Druhé miesto si vybojoval Mikołaj Pietraszek z druhej triedy zo ZŠ v Krempachoch, ktorý porotu presvedčil nielen skvelou pamäťou, ale aj náležitou gestikuláciou. Víťazstvo si odniesla, rovnako ako v minulom roku, štvrtáčka zo ZŠ v Kacvíne Zuzanna Molitorisová, ktorej výber vtipnej básne, jej prednes i slovenčina porotu presvedčili najviac.

Nevedno, prečo sa to stalo práve v ten deň...

Takto začínali slová víťaznej prózy v skupine mladších žiakov *Múdra kaša*, ktorú predniesla žiačka 4. ročníka zo

Eryk Klukoszowski z Novej Belej

Barbara Kiedzuch z Vyšných Lápš

Julia Findurová z Kacvína

ZŠ v Jurgove Nikola Haniaczyková. A hoci vystúpila úplne posledná, trochu zveličujúc môžeme povedať, že potvrdila staré známe biblické porekadlo o tom, že poslední budú prvými. Nemenej zaujímavý však bol aj prednes štvrtáčky zo ZŠ v Novej Belej Blanky Stanovej, ktorá sa predstavila s prózou Ondreja Sliackeho *Slniečko* a ktorej porota nakoniec udelila druhé miesto.

Bolo nás jedenásť...

Presne toľko detí sa zúčastnilo súťaže v kategórii starších žiakov v prednese poézie. Vypočuť sme si mohli modernejšie výtvory novších slovenských autorov, ale aj klasiku ako napríklad *Ranenú brezu* Márie Razusovej Martákovej, *Sen* Sama Chalúpku, *Husiarku* Jána Botta, či vyslovene regionálnu báseň *Ľaľa, jak rieka Bielka tečie* od Janka Silana v podaní Jurgovčanky Urszuli Rusnakovej, ktorá sa ju mohla učiť priamo na brehoch spomínanej riečky, keďže ju má, ako sa hovorí, priamo pod nosom. Veľmi obľúbenou básňou medzi našou mládežou je *Jesenná láska* Miroslava

Roksana Bednarczyková z Novej Belej

Szymon Szczerba z Novej Belej

Rozalia Findurova z Nedece

Ursula Rusnaková z Jurgova

Blanka Zubrzycka z Nedece

eprasa.pl/49f51bcb94

Stanisław Budz z Jurgova

Magdalena Sołtysová z Jurgova

Magdalena Kromková z Novej Belej

Milena Kłosowska z Jurgova

Olga Marusarzová z Jurgova

Mateusz Kapołka z Nedece

Váleka, ktorá sa na súťaži objavuje každoročne a ináč to nebolo ani v tomto roku, kedy sme si ju vypočuli v podaní až dvoch interpretiek. A práve jedna z nich – šiestačka Maja Martinczaková zo ZŠ v Jurgove si ňou vyrecitovala prvé miesto. Druhú priečku obsadila ôsmačka Emilia Pacygová z Krempách s *Husiarkou* a tretie miesto si vybojoval ďalší Jurgovčan Franciszek Wojtas s básňou Jany Barillovej *Desiata*.

A telku radšej nepozeraj!

Zaznelo z pódia z úst Weroniky Łukaszovej, ktorá si na prednes vybrala rovnomennú prózu Zuzany Martiškovej. Ôsmačka zo ZŠ v Krempachoch sa odprezentovala skvele a stala sa nakoniec víťazkou tejto kategórie. Radosť sa pozerať a zároveň aj počúvať bolo prednes piataka Bartłomieja Gajdzisa, ktorý už tradične v jurgovskom kroji predniesol vtipnú poučnú bájku *Žaba a bocian*. Svojim presvedčivým výkonom rozosmial celé publikum a vyslúžil si nakoniec druhé miesto. Tretiu priečku si v tomto roku vyrecitoval Franciszek Łojek zo ZŠ v Novej Belej, ktorý priblížil vtipný príbeh Jozefa Ľudovíta Holubyho *Kmotor fiškálom*.

Každý je víťazom

Každý prednášajúci podal čo najlepší výkon a ako spomenul v príhovore M. Novotný, že hoci nie všetci môžu vyhrať, každý už v podstate vyhral tým, že sa naučil báseň alebo prózu od slovenského autora a lepšie si tak osvojil jazyk. Porota, ktorú v tomto roku tvorili: riaditeľka Základnej školy s materskou školou v Babíne PaedDr. Anna Kurčinová, pedagogická asistentka Mgr. Dominika Samuhelová i etnografka a pedagogička Mgr. Mária Kačmarčíková, mala ťažkú úlohu udeliť ocenenia v jednotlivých kategóriách. Kým sa teda odobrala na poradu, prítomní účastníci si pochutili na občerstvení a prevzali si ceny z výtvarnej súťaže Ludwika Korkoša.

Porota a hostia sledujú prednesy

Fabian Parzygnat z Novej Belej

Michał Funket z Nedece

Milena Kuzielová z Nedece

Všetci súťažiaci si odniesli pekné ceny a pamiatky

Potom už nastal čas odovzdávania cien, pred ktorým gen. tajomník SSP Ľ. Molitoris ešte poďakoval žiakom za pekný zážitok, ktorý nám pripravili i učiteľom za ich vedenie. Veľká vďaka v tomto smere patrí pani učiteľke Anne Šoltýsovej z Jurgova, Haline Milaniakovej z Nedece, Žofii Brawiakovej a Beáte Florczykovej z Novej Belej, Marekovi Bryjovi z Krempách a Dorote Mošovej z Vyšných Lápš. Zabudnúť nesmieme ani na pani učiteľku Alžbetu Górovú z Kacvína, ktorej „rukopis“ bolo vidieť na skvelých prednesoch Kacvínčaniek. Pevne veríme, že budúci rok sa do súťaže zapoja aj žiaci z Oravy. ■

eprasa.pl 49f51bcb94

VÍŤAZI RECITAČNEJ SÚŤAŽE FRANTIŠKA KOLKOVIČA 2025

Mladšia skupina – poézia

1. Zuzanna Molitorisová (4. ročník ZŠ Kacvín) – Pavol Jurga: *Popletená škola*

2. Mikołaj Pietraszek (2. ročník ZŠ Krempachy) – Zuzana Martišková: *BUSstory*

3. Kacper Mikos (0. ročník ZŠ Nedeca) – Mária Ďuríčková: *Keby sa stal Vladko kráľom*

3. Piotr Kromka (3. ročník ZŠ Nedeca) – Mária Rázusová Martáková: *Zlaté zvonky*

Mladšia skupina – próza

1. Nikola Haniaczyková (4. ročník ZŠ Jurgov) – Mária Ďuríčková: *Múdra kaša*

2. Blanca Stanová (4. ročník ZŠ Nová Belá) – Ondrej Sliacky: *Slniečko*

Staršia skupina – poézia

1. Maja Martinczaková (6. ročník ZŠ Jurgov) - Miroslav Válek: *Jesenná láska*

2. Emilia Pacygová (8. ročník ZŠ Krempachy) – Ján Botto: *Husiarka*

3. Franciszek Wojtas (7. ročník ZŠ Jurgov) – Jana Barillová: *Desiata*

Staršia skupina – próza

1. Weronika Łukaszová (8. ročník ZŠ Krempachy) – Zuzana Martišková: *A telku radšej nepozeraj!*

2. Bartłomiej Gajdzis (5. ročník ZŠ Jurgov) – Juraj Šebesta: *Žaba a bocian*

3. Franciszek Łojek (5. ročník ZŠ Nová Belá) – Jozef Ľudovít Holuby: *Kmotor fiškálom*

eprasa.pl 49f51bcb94

Porada honorárnych konzulov
v Bratislave

V dňoch 4. až 6. júna sa uskutočnila v Bratislave celosvetová porada slovenských honorárnych konzulov, na ktorú pricestovalo 116 zástupcov z Európy, Afriky, Ázie, Ameriky i Austrálie. Počas troch dní sa stretli s prezidentom Slovenskej republiky Petrom Pellegrinim, predsedom

Foto FB

Národnej rady SR Richardom Rašim, ministrom zahraničných vecí SR Jurajom Blanárom i ďalšími predstaviteľmi slovenskej vlády či ekonomického sektora. (mm-m)

Vymenovanie splnomocnenca
pre územnú samosprávu

Koncom mája slovenská vláda rozhodla o vymenovaní štátneho tajomníka Ministerstva vnútra Michala Kaliňáka za splnomocnenca pre územnú samosprávu. Jeho úlohou by malo byť koordinovanie aktivít vo vzťahu k modernizácii samospráv, ako aj formovanie odbornej diskusie a sociálneho dialógu medzi vládou a samosprávami. (mm-m)

Výjazdové rokovanie vlády

Začiatkom júna sa zišla slovenská vláda na ďalšom z výjazdových rokovaní, tentokrát v Pečovskej Novej Vsi, kde o.i. rozdelila 2,5 milióna eur pre všetky obce v okresoch Sabinov a Prešov na rôzne projekty navrhnuté jednotlivými samosprávami. Riešili sa tiež otázky dôsledkov povodní, aktuálna situácia a realizácia opatrení na zabránenie šírenia afrického moru ošípaných, štatistické vyhodnotenie verejného obstarávania i správa o radiačnej situácii za rok 2024, možná reforma verejnej správy, zvýšenie vojenských výdavkov, či výstavba rýchlostných ciest v regióne. Za strategickú investíciu bolo schválené odkanalizovanie obcí v okolí Domaše a hovorilo sa aj o podpore výstavby modulového bývania pre rómsku komunitu, ktorá má v regióne početné zastúpenie. (mm-m)

Foto FB

Slovenský štít 2025

Začiatkom posledného májového týždňa sa v priestoroch výcvikového centra v Lešti uskutočnilo vojenské cvičenie, ktorého sa zúčastnila viac ako tisícka príslušníkov ozbrojených síl Slovenska, Česka, Maďarska, Poľska, USA, ako aj mnohonárodná brigáda, pôsobiaca na slovenskom

Foto FB

území a pozorovatelia z Gruzínska. Témou cvičenia pod názvom Slovenský štít 2025 bola obrana Slovenska a jeho územnej celistvosti s využitím aktívnych i pasívnych opatrení a moderných technológií. (mm-m)

Obmedzenie transakčnej dane
a zrušenie dňa pracovného pokoja

Transakčná daň je od svojho zavedenia jablkom sváru nielen medzi koalíciou a opozíciou, ale aj vo vnútri samotnej koalície. Začiatkom júna sa preto vládne strany dohodli na jej zúžení a nahradení výpadku do štátneho rozpočtu zrušením jedného dňa pracovného pokoja. Deň boja za slobodu a demokraciu, ktorý si pripomíname 17. novembra tak síce ostane štátnym sviatkom, ale nebude už voľným dňom. (mm-m)

Kde zmizla busta od Donatella?

Slovenské národné múzeum – Spišské múzeum v Levoči malo vo svojich zbierkach donedávna vzácnu bustu Cecílie z Gonzagy, ktorá patrí medzi deväť doteraz známych diel svetoznámeho priekopníka renesančného umenia Donattela. Začiatkom júna ju však predstavitelia Ministerstva kultúry

49f51bcb94

Slovenskej republiky v sprievode ozbrojeného policajného komanda odviezli na neznáme miesto, čo odôvodnili nemožnosťou jej prechovávania v štandardnom depozitári a zistenia jej hodnoty. Po tomto akte sa zdvihla na Slovensku vlna kritiky a mesto Levoča i viaceré kultúrne a vedecké inštitúcie žiadajú navrátenie busty tam kde patrí – na Spiš. (mm-m)

Slovenský študent víťazom prestížnej vedeckej súťaže

Mladý Slovák, devätnásťročný maturant z Gymnázia v Nových Zámkoch Adam Kovalčík objavil antivírusový liek, ktorý dokáže vyrobiť z kukurice. So svojim projektom sa zúčastnil prestížnej medzinárodnej súťaže Regeneron Isef 2025 v USA, v ktorej predložilo projekty z oblasti

vedy a techniky 1800 študentov z viac ako 75 krajín sveta. Jeho liek, ktorý dokáže zastaviť kopírovanie génov vírusmi a kontrolovať infekcie získal za vedecký prínos 2. miesto American Chemical Society, 1. miesto The Drug, Chemical and Associated Technologies Association v kategórii chémia, ako aj absolútne víťazstvo spomedzi finalistov všetkých vedeckých odborov Regeneron Isef 2025. Slovák Adam Kovalčík sa tak zaradil medzi najlepších mladých vedcov sveta. (mm-m)

Pamiatka zo Spiša na známke

Koncom mája uviedla Slovenská pošta do predaja známku s vyobrazením gotickej kaplnky v Spišskom Štvrtku, ktorá je jednou z najkrajších gotických pamiatok na Slovensku. Známka má nominálnu hodnotu 2 eurá a je ďalšou prezentáciou unikátnych slovenských pamiatok na poštových známkach. (mm-m)

Záchytné parkovisko v Tatrách

Chystáte sa do Vysokých Tatier? Nemusíte už hľadať drahé parkovisko, ale môžete svoje auto odstaviť na začiatku Tatranskej Lomnice, kde od 31. mája funguje záchytné bezplatné parkovisko. Odtiaľ sa potom môžete odviezť kyvadlovou dopravou, ktorá premáva každých 30 minút na trase z Tatranskej Lomnice cez Tatranské Matliare na Bielu vodu a späť. Cieľom spustenia záchytného parkoviska je zabezpečiť ekonomickejšie a ekologickejšie Tatry pre návštevníkov i ich obyvateľov. (mm-m)

Slovenka roka

Už po sedemnásty krát sa 6. júna uskutočnilo v bratislavskej Redute slávnostné odovzdávanie ocenení úspešným slovenským ženám, ktoré dosiahli výnimočné výsledky v oblastiach, v ktorých pôsobia. V kategórii média a komunikácia získala cenu moderátorka Hana Rapantová, v oblasti biznis a manažment Miriam Poništová, v športe atlétka Gabriela Gajanová, v oblasti podpory mladých talentov medička Adriana Tarajová, v charite rehoľná sestra Adriana Mihová, v kategórii vzdelávanie Katarína Žilková, vo vede a výskume etnologička Katarína Nádaská a v zdravotníctve predsedníčka predstavenstva Zdravý život a.s. Helena Kapturová, ktorá si odniesla aj titul absolútna Slovenka za najviac získaných hlasov. V kategórii umenie a médiá získala cenu herečka a recitátorka Ida Rapičová, ktorej zároveň porota udelila aj Mimoriadne ocenenie za celoživotné dielo. Ďalšie dve mimoriadne ocenenia si odniesli: pedagogička a mentálna koučka Valéria Čiamporová a predsedníčka združenia Top centra podnikateliek Tatiana Nátna. (mm-m)

Foto zenskyweb.sk

eprasa.pl 49f51bcb94

Peter Kucharík

V sobotu večer, v nedeľu ráno

Ľuďom sediacim v útulnom bare Hviezda neprišlo ani trochu čudné, keď z dámskych toaliet vyšiel Marián a sebavedomým krokom vyrazil k baru, kde si sadol na krajnú barovú stoličku. Krátko po ňom vyšla z dverí toaliet Alica, ktorá si sťahovala krátke obtiahnuté šaty nižšie ku kolenám a prstami si prešla po vlasoch, aby ich strapatosť trochu zjemnila. Alica už však k baru nepodišla, ale namierila si to k východovým dverám. Ešte skôr, ako cez ne prešla, sa jemne otočila a venovala Mariánovi letmý pohľad. Marián to nevidel, bol jej otočený chrbtom a aktuálne venoval najväčšiu pozornosť cigarete, ktorú si pripaľoval. Oproti ostatným omnoho starším štamgastom, ktorí sedeli za barom, pôsobila jeho prezencia v tomto bare komicky. Vyzeral ako chlapec, ktorého v bare nechala partia, a tak je odkázaný prepiť celý obsah peňaženky, no pravda bola taká, že bol pravidelným zákazníkom a od starších notorikov ho mimo jeho šarmantného mladého vzhľadu oddeľovalo taktiež to, že si vždy v bare k borovičke zohnal okrem piva aj nejakú peknú slečnu na ochutnávku. Jeho ostré črty tváre a aj napriek dlhodobému fajčeniu krásne biele rovné zuby, mu zaručili to, že na to, aby bola ruka v rukáve, ich nepotreboval pozývať na pohárik alebo skúšať lacné frázy. Dievčatá išli po ňom, nie on po nich, no nemal sa na čo sťažovať. Vždy boli od neho mladšie, keďže staršie skúsené ženy potrebujú viac ako pekný úsmev a dobrý prstoklad.

Barmanka Viera, ktorá bola práve takouto staršou ženou, pred neho položila ďalší štamperlík borovičky a vedľa neho čapovanú dvanástku. Marián nebol nikdy veľmi zhovorčivý a jej na znak vďaky venoval len úsmev a s horiacou cigaretou v ruke do seba kopol borovičku a hneď ju zapil pivom. Keďže Hviezda bol jediný bar v ich malomeste, ktorý bol každý deň otvorený do neskorých nočných hodín, ľudia o ňom všeličo navraveli. Pre silno veriacich bol tento bar zhmotnením pekla, jamou levovou, domom bolesti a pre niektorých aj verejným domom. Pre Mariána bol tento prerobený pivničný priestor miestom, kde neexistoval čas a priestor, morálne hodnoty či jeho budúcnosť. Chodil sem už niekoľko rokov, odkedy zmaturoval.

Pracoval v zahraničí: týždeň v práci, týždeň doma, týždeň v práci, týždeň doma... Za tú dobu si s Vierou, ktorá pracovala takmer vždy, keď bol Marián doma, vybudovali celkom peknú dynamiku: on pil, fajčil a preťahoval ženy na záchodoch a ona mu to nemala za zlé. Veď vo svojej podstate vlastne nerobil nikomu nič zlé. Viera im dokonca nechávala otvorené personálne vécka, aby mal Marián stále kde so slečnami ísť, aj keď by boli dámske aj pánske obsadené. Do baru vchádzal s nádejou a vychádzal nad ránom s Vierou.

Keďže bol víkend, Hviezda bola plnšia ako po iné dni. Marián sa však netváril tak, že by mu to vadilo, a to aj napriek tomu, že si všetci na bar chodili objednávať hneď vedľa neho. Väčšina zákazníkov ho aj poznala, no nezdravila sa mu. Vždy, keď Marián sedel na svojej krajnej barovej stoličke, stal sa tichou súčasťou baru Hviezda. Bol ako cigaretový dym – každý ho v takomto pajzli očakáva, a preto nikto nie je prekvapený, keď ho vidí alebo cíti. Všetko okolo Mariána sa hýbalo, len on bol stály. Najhoršie na tom bolo to, že nikomu to už nepripadalo čudné.

Hviezda mala taktiež jednu veľkú výhodu: dalo sa v nej piť na sekeru. Marián však nikdy žiadny dlh na bare nemal, všetko si vždy platil pri odchode, a to aj keď bol naozaj pod obraz Boží. Odchádzal z baru zásadne ako posledný. Záverečná mu dodávala pocit toho, že tu naozaj svoj čas investoval vhodne. Jeho zvykom bolo taktiež vyplatiť jeden náhodný nevyplatený účet. Vždy len podišiel ku Viere za bar k tomu diabolskému zápisníku, v ktorom mal každý žijúci obyvateľ či obyvateľka malomesta nejaký nevyriešený prípad, zatvoril oči, prelistoval ho a zastal na strane. Tam ledabolo položil prst a číslo, ktoré pod ním mal, vybral z peňaženky a účet vyrovnal, samozrejme, aj s pekným tringeltom pre Vierku. Marián o peniaze nemal núdzu, keďže v zahraničí zarábal dobre a stále býval s rodičmi, preto si mohol dovoliť tento dobročinný akt robiť každý jeden raz, keď tam bol. Vedeli o tom len oni dvaja a vždy, keď sa jej dotyčný šťastlivec opýtal, kto to vyplatil, Viera odpovedala, že Ježiško alebo Santa Claus, podľa toho, v čo veria.

Po ceste domov, práve keď kráčal po moste, ktorý delil hlavnú cestu a jeho ulicu, na ktorej býval celý život, mu prišlo zle. Od ľudí, ktorí pijú často, sa zvyčajne neočakáva, že im aj z alkoholu niekedy môže prísť zle. Najprv sa obsah svojho žalúdku, ktorý bol ešte pred pár hodinami obsahom jeho peňaženky, snažil zadržať v sebe, a preto si ústa zakrýval rukou. No po chvíli pochopil, že sa tomu musí poddať, a tak podišiel ku zábradliu mosta, dal si ruku z úst preč a držiac sa zábradlia už oboma rukami to dal zo seba von.

Keď bolo dielo dokonané, vybral si z vrecka cigaretu a zapálil si. Podišiel na druhú stranu mosta, kde už pomaly vychádzalo slnko. Marián miloval leto, a to najmä kvôli krátkym nociam. Mohol tak vidieť západ aj východ slnka bez toho, aby spal. Oprel sa ramenami o zábradlie a pofajčieval si pri výhľade na tento krásny zjav. Potom sklopil pohľad dole, kde si všimol, že dnešný účet z Hviezdy už stihol doplávať na druhú stranu. Ani sám nevedel, či to bolo znechutením z toho, že sa po dlhej dobe dogrcal alebo tým, že toľké prepité peniaze nakoniec skončili v miestnej rieke. Hodil nedofajčenú cigaretu dole a zhodou okolností akurát trafila zafarbenú časť vody, ktorá tiekla smerom k východu slnka.

Príchod domov mal už nacvičený tak, aby nezobudil svojich rodičov; alebo len mal to šťastie, že jeho spálňa alebo – ako stále vravela jeho mama – „detská izba“ bola dostatočne blízko pri vchodových dverách a dostatočne ďaleko od spálne jeho rodičov. Nebol typom človeka, ktorý vedel zaspať len tak, oblečený vo veciach, ktoré mal na sebe. A tak si zo seba všetko vyzliekol, ako sa na dvadsaťdva ročného muža patrí a ihneď zaspal. Aj by chcel, aby sa mu niečo snívalo, no o tri hodiny ho už budila mama, že idú do kostola. Najprv sa iba pretočil na druhú stranu, no keď ho mama znova upozornila na to, že je už niekoľká

eprasa.pl 49f51bcb94

nedeľa po Vstúpení Pána na nebesá, a on ešte stále nebol na bohoslužbe, Marián bol nútený súhlasiť.

Do kostola chodili Mariánovi rodičia ako ortodoxní evanjelici, ak takí vôbec existujú, každú nedeľu. Aj keby boli večer predtým na svadbe do piatej rána, do kostola museli prísť, pretože mali pocit, že ak by neprišli, ľudia by to riešili. Sklamaný pohľad dostal od mamy Marián ešte predtým, než vyšli autom z domu, pretože keď sa jeho mama so sklopenými očami zhlboka nadýchla, mala pocit, že z Mariánových výparov by sa opila ešte aj ona s otcom. Keď si spoločne ako rodina sadali do „ich lávky", všetci sa za nimi otáčali. Marián do kostola často nechodil, a tak vždy, keď prišiel, bol považovaný za celebritu, avšak za takú tú, čo je stále na titulných stránkach bulvárnych časopisov, čo si z nej potom cez leto všetci podpaľujú drevo na letných grilovačkách. Do kostola chodili aj niektoré jeho „hviezdne úlovky", a tak Marián vždy len strategicky pozeral do zeme, pretože vedel, že očný kontakt je tu – v kostole v malom meste na východe Slovenska – taký nebezpečný ako odmietnuť si vypiť.

Marián sa nevedel dočkať momentu, kedy bohoslužba začne a on sa bude môcť pozerať na niečo iné ako na svoje nohy. Organová hudba začala hrať a všetci sa postavili. Marián premýšľal nad tým, ako prežije túto bohoslužbu bez toho, aby nezanechal kúsok včerajšieho večera pod kostolnou lávkou. Z tejto myšlienky ho však vytrhla iná. Pri pozeraní sa na to, kto vyjde zo sakristie, čakal ich zvyčajného zavalitého staršieho pána, ktorý bol farárom už odkedy sa Marián narodil. Keď sa povedalo farár, on si pod týmto pojmom predstavil len tohto pána. No zo sakristie vyšla známa tvár – Mariánov spolužiak Jozef.

Jozef bol vymodleným dieťaťom. Jeho rodičia sa zobrali ešte pred dvadsiatkou, no o dieťa sa snažili viac ako dekádu, kým sa im to konečne podarilo. Narodil sa im krásny blonďavý chlapček s kučeravými vlasmi. Keďže jeho mama Alžbeta pracovala ako predavačka v miestnej pekárni a jeho otec Jozef bol zručným fuškárom, poznali ho v meste všetci a odmalička sa k nemu všetci chovali ako k nejakému proroctvu. Akoby toho nebolo málo, Jožko sa po strednej strojníckej škole rozhodol ísť študovať teológiu, čo len pridávalo na fakte, že bol naozaj vymodleným dieťaťom a je predurčený na vyšší zmysel. Jozef nebol ani náhodou Mariánovým kamarátom, za tých pár rokov na strednej spolu ledva prehovorili. Najviac asi vtedy, keď ich počas jednej hodiny angličtiny učiteľka dala spolu do dvojice, aby spravili spoločnú prezentáciu o alkoholizme, čo bolo aktuálne ešte väčším paradoxom ako vtedy. Prezentáciu spravil celú Jožko a Marián sa len zviezol, a tak dostal prvú jednotku z angličtiny, len vďaka Jožkovi. Marián však nevedel v tejto chvíli spracovať to, že Jozef, ktorý je v jeho veku, stojí nielen pred ním, ale aj pred oltárom, a to nie kvôli tomu, že by sa ženil. Na jeho prekvapenie Jozefova prítomnosť nevyviedla z miery len jeho, ale celý kostol. Zdalo sa, že Jozefova prvá bohoslužba bola práve táto Mariánova prvá po dlhej dobe.

Marián dával na bohoslužbe pozor ako nikdy predtým. Obdivoval pri speve Jozefov hlboký hlas a jeho zápal pre to, čo robí. Na to, že si pred chvíľou ani nevedel predstaviť, že v luteráku uvidí oblečeného niekoho iného ako pupkatého dôchodcu, si už teraz na Jozefovom mieste nevedel predstaviť nikoho iného. Jeho kázeň o odpustení ostatným, sebe aj Bohu sa ho dotkla ako nič duchovné dovtedy.

Marián nebol absolútne veriacim človekom, a ani hocičo, čo by mohol Jozef povedať, ho nemohlo prinútiť k tomu, aby veril v Boha. Doteraz si myslel, že viera je len nástrojom cirkvi, ktorá bola podľa jeho názoru prvým biznisom na tejto planéte, čomu vlastne veril aj teraz. Veril však aj v to, že niekto má jednoducho dar povedať veci takým spôsobom, aby ich pochopil hocikto, a aj si z toho niečo odniesol. Marián sa obzeral okolo seba a videl, že niektoré staršie panie nie sú spokojné s týmto novým moderným spôsobom výkladu Božieho slova, no mladšia generácia počúvala, ako keby pred nimi stál influencer.

Po skončení bohoslužby bolo zvykom, že pán farár pri východe z kostola každému členovi cirkevného zboru podal ruku a spoločne si popriali Boží pokoj. Marián sa tohto momentu obával. V hlave mal toho toľko, čo by len znovu nájdenému bývalému spolužiakovi Jozefovi povedal, no všetko mu to znelo ako niečo, čím by sa strápnil. Mariánov otec prešiel okolo Jozefa len tak rýchlo, ako sa dalo. Mariánova mama sa pri ňom zastavila a venovala mu nekrátky monológ o tom, že je na neho veľmi hrdá, čo vyznievalo, akoby sa rozprávala so svojím vlastným synom. Keď konečne dostal Marián šancu na to, aby Jozefovi poďakoval za pekné slová, ktoré v tomto kostole nepočul odkedy sa narodil, Marián zmrzol. Jozef mu s úsmevom podal ruku a poprial mu Boží pokoj. Mariánovi v tej chvíli došlo, že Jozefovi vlastne vôbec nemusí dlho rozprávať o tom, ako veľmi sa mu jeho kázeň páčila, pretože takéto prázdne slová bude dnes počúvať ešte niekoľkokrát. Marián mu preto len venoval letmý úsmev a kráčal ďalej za svojou mamou.

Po dojedení nedeľného slepačieho vývaru z Mariána opadol zostatkový alkohol, no silné emócie z návštevy kostola v ňom stále zostávali. Dovtedy to bolo stále tak, že jeho mama verila silno v Boha, a on veril v to, že pivo bez borovičky sú vyhodené peniaze. No teraz si už tým taký istý nebol. Nevedel, ako to s ním bude ďalej, no uznal, že viera môže byť aj barmanka, aj duchovná, a že do Hviezdy sa môže nielen chodiť na pivo, ale ich aj sledovať na nebi. A všetko je tak isto v poriadku. ■

KUCHARÍK, P.: V sobotu večer, v nedeľu ráno. In: *Mladá slovenská poviedka 2024. Zborník literárnych prác celoštátnej súťaže mladých autorov*. Dolný Kubín : Oravské kultúrne stredisko, 2024, s. 86-90.

eprasa.pl 49f51bcb94

Aktivity Slovenského inštitútu vo Varšave

Prezentácia výtvarnej tvorby Petra Uchnára vo Varšave

V galérii Slovenského inštitútu vo Varšave sa 22. mája 2025 uskutočnila vernisáž výstavy akademického maliara, grafika a ilustrátora Petra Uchnára. Absolvent Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave (oddelenie grafiky a knižnej ilustrácie u prof. Dušana Kállaya) v hlavnom meste Poľskej republiky predstavuje reprezentatívny výber zo svojej maliarskej tvorby pod názvom ,,Miesto na sedenie". Ako vo svojom príhovore pripomenula kurátorka Carmen Kováčová, Peter Uchnár svoje diela vystavoval - v rámci desiatok individuálnych i kolektívnych výstav - v mnohých európskych krajinách, ale aj v Číne, Indonézii a Japonsku. Jeho aktuálna výstava sa v zaplnenej galérii inštitútu stretla s pozitívnym ohlasom varšavskej odbornej i laickej

verejnosti, čoho dôkazom boli mnohé neformálne rozhovory autora i kurátorky s návštevníkmi vernisáže, prebiehajúce aj vyše hodinu po ukončení jej oficiálnej časti. Tvorbu významného slovenského výtvarníka si návštevníci Slovenského inštitútu vo Varšave budú môcť prezrieť do 18. júna tohto roku. (Ľudmila Miller)

Noc múzeí 2025 v Slovenskom inštitúte vo Varšave

V sobotu 17. mája 2025 sa Slovenský inštitút vo Varšave aktívne zapojil do projektu „Noc múzeí", ktorý sa v hlavnom meste Poľskej republiky každoročne teší veľkému záujmu miestnych obyvateľov, ako aj zahraničných turistov. V priestoroch inštitútu v centre varšavského Starého mesta si početní návštevníci mohli prehliadnuť aktuálne prezentované výstavy: ,,Brány" maliara, grafika a ilustrátora Mariána Čižmárika, ako aj ,,Milan Rastislav Štefánik, človek-legenda", pozrieť krátke filmové dokumenty a reklamné spoty o Slovensku a prostredníctvom bohatej ponuky propagačných materiálov v poľskom i anglickom jazyku sa oboznámiť aj s kultúrnymi a historickými pamiatkami, ako aj turistickými atrakciami na Slovensku. (Monika Kalinowska)

Klasické české a slovenské filmy

Projekciou filmu ,,Spaľovač mrtvol" (rež. Juraj Herz, 1968) sa v Kinotéke Paláca kultúry a vedy vo Varšave koncom mája začala dlhodobá prehliadka pod názvom ,,Česká a slovenská filmová klasika", v rámci ktorej si návštevníci známeho kina v centre poľského hlavného mesta budú

mať možnosť pozrieť výber zásadných diel česko-slovenskej kinematografie z obdobia 60-tych rokov minulého storočia. Prehliadku v zaplnenej (väčšinou mladými ľuďmi) 300-miestnej sále svojimi príhovormi otvorili riaditeľ Slovenského inštitútu vo Varšave Milan Novotný a riaditeľ Českého centra vo Varšave Petr Vlček. Pred každou projekciou budú diváci informovaní o umeleckej tvorbe príslušného režiséra, domácich i zahraničných oceneniach a dobových i umeleckých súvislostiach daného filmu. Prehliadku diel významných režisérov ,,zlatej éry" česko-slovenskej filmovej tvorby (o.i. Juraj Jakubisko, Jiří Menzel, Dušan Hanák, Věra Chytilová) organizačne pripravili Slovenský inštitút vo Varšave, České centrum vo Varšave a Kinotéka Paláca kultúry a vedy vo Varšave, s partnerskou podporou Slovenského filmového ústavu a Národného filmového archívu v Prahe. (mn)

eprasa.pl 49

Zápisník včelára – jún

autor | Inga Majeriková

Jún je charakteristický silnou intenzitou slnečného svitu, dni sú najdlhšie a noci najkratšie. Včielkam to umožňuje naplno pracovať a venovať sa peľovej či nektárovej znáške. Z prác na včelnici na včelára čaká predovšetkým kontrolovanie rojovej nálady včelstva a následné prijatie protirojových opatrení. Zhruba od 21. júna, kedy nastáva letný slnovrat, rojová nálada pomaly ustupuje a včielky sa začínajú venovať predovšetkým vytváraniu zásob na zimu. Ak bola hlavná znáška úspešná na včelára čaká „sladká odmena“ v podobe stáčania medu. Na našej včelnici stáčame len med z medníka, med v plodisku vždy nechávame včielkam.

Kedy je najvhodnejší čas na stáčanie medu?

Každý začínajúci včelár sa od skúsenejších kolegov naučí jedno základné pravidlo - keď si rodina zaviečkuje 2/3 plástov, nastal ideálny čas na stáčanie medu. Nie je však na škodu doplniť k nemu ešte malú skúšku správnosti. Stáčaný med totiž musí byť zrelý, a teda môže obsahovať maximálne 18-18,5% vody. Teoreticky je možné tolerovať ako hraničnú hodnotu obsah vody v mede do 20%, resp. pri repkovom mede do 22%. Vyberieme teda z medníka jeden z krajných plástov a prudko ním zatrasieme. V prípade, že z neho vyteká med, ešte nie je ten správny čas na stáčanie a musíme počkať, kým si ho včely spracujú do ideálnej podoby. Od momentu, kedy včely prinesú nektár do medníka a následne ho spracujú, zvyčajne ubehnú jeden až tri dni. Dehydratovanie medu pomôže urýchliť, keď sú úle umiestnené v tieni alebo keď sú vyrobené z dreva. Podiel vody v mede môžeme samozrejme odmerať aj refraktometrom. Čím je med hustejší, tým je kvalitnejší. Nezrelý med, ktorý obsahuje veľa vody, by nebol vhodný na uskladnenie, lebo by začal rýchlo kvasiť a pokazil by sa. Zrelosť medu samozrejme ovplyvňuje aj rámiková miera, v nižších rámikoch je med väčšinou skôr zrelý a zaviečkovaný. Hoci zákony platné v Európskej únii stanovujú hranicu vody v mede určenom na predaj na 20%, Slovenský zväz včelárov pre svoju ochrannú značku „Slovenský med“ stanovil hustotu 18%. Niekedy sa stáva, že včelár musí stočiť aj redší med – napríklad, keď chce stočiť jednodruhový med a čaká, povedzme, na znášku agátu, pričom je v medníku ešte trochu iného medu. Keby dlhšie čakal, medy by sa pri stáčaní pomiešali. Takýto redší med možno použiť napríklad na výrobu medoviny. Skúsenosti nadobudnuté na našej včelnici ukázali, že prvý rok po vytvorení odložencov a zmetencov nie je vhodný čas na stáčanie medu. Rodiny sú väčšinou ešte slabé a musia svoju energiu investovať do budovania kondície na zimné obdobie.

Ako dlho po stočení nechať med odstáť a ako ho uskladniť?

Med nemôžeme po stočení okamžite plniť do fliaš, nakoľko sa musí ešte vyčistiť. Na povrch vyplávajú jemné čiastočky vosku, drobné nečistoty a vytvorí sa pena. Po cca 10 dňoch (prípadne menej) nečistoty odstránime a môžeme ho plniť do pohárov. Ideálne, aj keď v dnešnej dobe nepredstaviteľné, je skladovanie medu v neprehľadných nádobách, napríklad tak ako v minulosti v hlinených či keramických. UV svetlo totiž ničí enzýmy v mede a tým ho znehodnocuje. Istým kompromisom by bolo zabalenie skleneného pohára do novinového papiera alebo uskladnenie medu v chladnejšom a tmavšom prostredí. Niektorí preferujú krátkodobé uskladňovanie medu v sklenených fľašiach v mrazničke. Nemusíte sa obávať, v prípade krátkodobého uskladnenia sa medu nič nestane. Chlad je pre neho prirodzený, veď aj včely v úli v zime vyhrievajú len zimný chumáč a vo zvyšnej časti úľa panujú podmienky podobné tým vonku. ■

Čistiaci proces trvá cca 10 dní

Viete, že...

zvýšená konzumácia medu môže mať aj nežiaduce účinky? Keďže sa med prirodzene nevyskytuje v ovocí alebo mliečnych výrobkoch, považujeme ho za tzv. pridaný cukor. Pridané cukry vytvárajú nadbytočné kalórie bez výživovej hodnoty. Rovnako sa neodporúča, aby med konzumovali deti, ktoré ešte nedosiahli jeden rok. V mede totiž prežíva baktéria Clostridium botulinum spôsobujúca botulizmus u detí, ktorý sa prejaví problémami s dýchaním a ochrnutím svalov, niekedy so smrteľnými následkami.

eprasa.pl 49f51bcb94

Všetko je v poriadku, ale nič nepasuje

Takýto názov niesla výstava štyroch umelkýň spojených s mestom Vroclav, ktorá sa uskutočnila v rámci Noci múzeí v Krakovskej hute skla. Jednou z vystavujúcich bola aj krempašská rodáčka, vizuálna umelkyňa Weronika Surmová, ktorá momentálne pôsobí na Akadémii umení Eugeniusza Gepperta vo Vroclave, pričom sa venuje najmä umeleckej keramike a tvorbe keramických obrazov inšpirovaných ľudským telom. Spoločne s ďalšími výtvarníčkami Kalinou Bańka-Kulkovou, Antoninou Joszczuk-Brzozowskou, Joannou Opalska-Brzeckou prezentovali svoje diela, vyrážajúce ich ženskú podstatu, citlivosť a osobné emocionálne príbehy. Pozoruhodnú výstavu s veľavravným sugestívnym názvom si môžete pozrieť v Krakovskej hute skla do 29. augusta. (mm-m)

Prednáška o Slovákoch v Poľsku

Dňa 29. mája si študenti histórie Jagelovskej univerzity združení v Sekcii regionálnej histórie mali možnosť vypočuť prednášku o Slovákoch v Poľsku. V úvodnej časti ich dr. Milica Majeriková-Molitoris oboznámila s migráciou na územie dnešného Poľska pred rokom 1918 i zaujímavými osobnosťami slovenského pôvodu, ktoré sa zapísali nielen do poľských a slovenských dejín, ale sú známe aj v kontexte európskeho či celosvetového významu. V druhej časti prednášky dr. Ľudomír Molitoris predstavil okolnosti pripojenia severného Spiša a hornej Oravy k Poľsku, v rámci ktorého sa súčasťou II. Poľskej republiky stala početná slovenská komunita, ako aj vývoj slovenského spolkového hnutia v Poľsku a súčasné aktivity slovenskej národnostnej menšiny. Prítomní sa mohli oboznámiť tiež s bohatou literatúrou, ktorá uzrela svetlo sveta k danej téme vo vydavateľstve Spolku Slovákov v Poľsku a na záver prednášajúci odpovedali na otázky študentov. (mm-m)

Návšteva v sídle Spolku Slovákov v Poľsku

Koncom mája sme privítali v sídle Spolku Slovákov v Poľsku bývalú konzulku Generálneho konzulátu Slovenskej republiky v Krakove Lenku Pifkovú s manželom. V príjemnom rozhovore sme prebrali viacero zaujímavých tém, pričom hostia si pozreli tiež prezentovanú výstavu Martina Juraja Oscitého v Galérii slovenského umenia a priniesli nám kúsok nášho pekného Slovenska. (mm-m)

Výnimočný dar srdca Františka Pacigu pre budúce generácie Krempašanov

V polovici mája krajan František Paciga, fotograf amatér, odovzdal dar srdca verejnej knižnici v Krempachoch v podobe šiestich unikátnych fotoalbumov dokumentujúcich dejiny obce a farnosti Krempachy v rokoch 1900-2010. Je to výsledok jeho veľkej záľuby vo fotografovaní, ktorému sa ako amatér venuje celý život. Rozhodol sa, že ponechá svoj jedinečný odkaz zachytený na fotografiách pre budúce generácie obyvateľov obce Krempachy. Je to jedinečný a vzácny dar, za ktorý mu poďakovala richtárka obce L. Pietraszek, vedenie verejnej knižnice a riaditeľka Obecného kultúrneho domu M. Krzysztofek. (aj)

eprasa.pl 49f51bcb94

ODIŠLI OD NÁS

Dňa 10. mája 2025 zomrel v Tribši vo veku 73 rokov krajan

WALENTY MATONIAK

Zosnulý patril do radov krajanov a bol dlhoročným čitateľom časopisu Život. Odišiel od nás starostlivý manžel, otec, dedo, švagor, svokor, ujo, sused a známy. Nech odpočíva v pokoji!

Rodine zosnulého vyjadrujeme úprimnú sústrasť.

MS SSP v Tribši

Dňa 29. mája 2025 zomrel vo Vyšných Lapšoch vo veku 86 rokov krajan

CYRIL BLAZOŠEK

Zosnulý bol dlhoročným a verným čitateľom časopisu Život a hrdým Slovákom. V mladosti sa zúčastňoval na činnosti ochotníckeho divadla v rodnej obci, ktoré viedol krajan Augustín Bryja. Odišiel od nás starostlivý otec, dedo, pradedo, brat a známy. Nech odpočíva v pokoji!

Rodine zosnulého vyjadrujeme úprimnú sústrasť.

MS SSP vo Vyšných Lapšoch

Dňa 21. mája 2025 zomrela v Jurgove vo veku 71 rokov krajanka

MONIKA WOJTASOVÁ

rodená Martinčaková

Zosnulá bola vernou čitateľkou časopisu Život a krajankou. Odišla od nás starostlivá manželka, matka, babička a sestra. Nech odpočíva v pokoji!

Dňa 19. mája 2025 zomrel v Jurgove vo veku 79 rokov krajan

ANDREJ PLUČINSKÝ

Zosnulý patril do radov krajanov. Odišiel od nás starostlivý manžel, otec, dedo, ujo, brat, svokor a švagor. Nech odpočíva v pokoji!

Rodinám zosnulých vyjadrujeme úprimnú sústrasť.

MS SSP v Jurgove

Dňa 17. mája 2025 zomrel v Podvlku vo veku 66 rokov krajan

JAN BORZĘCKI

Zosnulý bol dlhoročným čitateľom časopisu Život a krajanom. Odišiel od nás starostlivý manžel, otec, svokor, dedo, brat, krstný otec a ujo. Nech odpočíva v pokoji!

Rodine zosnulého vyjadrujeme úprimnú sústrasť.

MS SSP v Podvlku

Dňa 1. mája 2025 zomrela v Huncovciach vo veku 95 rokov krajanka

CECÍLIA PETRÁŠKOVÁ

rodená Kalafutová

Zosnulá pochádzala z Novej Belej, kde sa narodila 8. novembra 1929. Po druhej svetovej vojne odišla na Slovensko a usadila sa v Huncovciach. Vždy sa živo zaujímala o svoje rodisko a slovenské dianie v ňom. Odišla od nás starostlivá matka, stará mama, prababička a vzácny človek, ktorý svojím životom obohatil mnohých. Nech odpočíva v pokoji!

Rodine zosnulej vyjadrujeme úprimnú sústrasť.

MS SSP v Novej Belej

Dňa 25. mája 2025 zomrel v Krempachoch vo veku 86 rokov

JOZEF PIETRASZEK

Zosnulý bol dlhoročným čitateľom časopisu Život. Odišiel od nás starostlivý manžel, otec, dedo, pradedo a brat. Nech odpočíva v pokoji!

Rodine zosnulého vyjadrujeme úprimnú sústrasť.

MS SSP v Krempachoch

Slovenské sv. omše v nedeľu a sviatky na Spiši a Orave

Nová Belá - farnosť sv. Kataríny Alexandrijskej o 11.00 hod.
Krempachy - farnosť sv. Martina o 10.30 hod.
Nedeca - farnosť sv. Bartolomeja o 7.30 hod.
Kacvín - farnosť Všetkých Svätých o 9.15 hod.
Jurgov - farnosť sv. Sebastiána o 11.00 hod.
Vyšné Lapše - farnosť sv. Petra a Pavla o 7.00 hod.
Jablonka - farnosť Premenenia Pána o 16.00 hod.
Spišská Stará Ves - farnosť Nanebovzatia Panny Márie o 8.00 a 11.00 hod.
Veľká Franková - farnosť sv. Mikuláša o 9.30 hod. a filiálka Malá Franková o 8.00 hod.
Ždiar - farnosť Navštívenia Panny Márie o 7.45 hod. a 9.30 hod., filiálka Tatranská Javorina - kostolík sv. Anny o 11.00 hod.
Trstená - farnosť sv. Martina o 7.00, 8.30 a 10.30 hod.
Bobrov - farnosť sv. Jakuba o 8.00 a 10.30 hod.

eprasa.pl 49f51bcb94

Blahoželania

Pri príležitosti Tvojho krásneho životného jubilea – 80. narodenín – milý **František Lojek z Novej Belej**, zo srdca Ti prajeme more zdravia, veľa pokoja, lásky, rodinnej pohody a hojnosť Božieho požehnania. Tvoj život je vzácnym príkladom pracovitosti, múdrosti a dobrosrdečnosti, ktorými si obohatil nielen svoju rodinu, ale aj celé okolie.

Nech sú ďalšie Tvoje dni naplnené pokojom, radosťou z prítomných chvíľ, úsmevmi najbližších a krásnymi spomienkami, ktoré hrejú pri srdci.

S úctou a láskou praje celá rodina

***

Pri príležitosti Tvojho krásneho životného jubilea – 70. narodenín – milý **Jozef Bryja z Novej Belej**, s úctou a láskou Ti prajeme pevné zdravie, veľa radosti, spokojnosti a Božieho požehnania na každý ďalší deň.

Nech Ťa aj naďalej sprevádza láska Tvojich najbližších, pokoj v srdci, radosť z rodiny a dobrí ľudia naokolo. Ďakujeme Ti za Tvoju múdrosť, láskavosť, trpezlivosť a dobrotu, ktorými nás dlhé roky obohacuješ.

S hlbokou vďakou a zo srdca praje celá rodina

***

Blahoželáme krajanke Márii Krišíkovej z Krempách

Pri Vašich krásnych
105. narodeninách,
slzy sa tisnú do očí,
srdce sa láskou rozbúši,
radosť nám vchádza do duší,
bozky sa snúbia s objatím
a pery šepkajú dojatím.
Žite dlho medzi nami, kým
Vás máme, nie sme sami.
Všetko najlepšie,
veľa zdravia i božieho
požehnania prajeme.

Najstaršou krajankou v Krempachoch je Mária Krišíková, ktorá 13. júna oslávila 105. narodeniny, k tomuto krásnemu výročiu jej prišli zagratulovať členovia výboru Miestnej skupiny Spolku Slovákov v Krempachoch, ktorej je najstaršou členkou. Oslávenkyňa sa cítila poctená návštevou a s ochotou sa porozprávala. Celý život bola pracovitá, s pokorou a úctou znášala všetky životné ťarchy, ktoré jej prišli od cesty. Svojím úsmevom a radosťou zo života obohacuje početnú rodinu, ktorá ju obklopuje. Mária je čulá, veselá a s úsmevom na tvári víta svojich návštevníkov. Spoločne si zaspomínali na uplynulé roky, viedli rozhovory o súčasnosti, v ktorej je oslávenkyňa celkom dobre zorientovaná. Krajanka Mária je vrelou Slovenkou, nenarieka na svoj život, je zvedavá na všetko, čo sa okolo nej deje. Miluje kroj a on je jej odevom po celý život. Človek má pri nej pocit, že život plyne s radosťou, bez zbytočného zmätku. Sama hovorí, že 105. narodeniny sú výnimočné a príjemne ju prekvapili. Rada sa vždy začíta do článkov v časopise Život, tak jej prajeme, aby bystrý zrak jej ešte dlho slúžil, láskavosť ľudí tešila a zdravie bolo naporúdzi stále. Mária ďakuje svojej rodine za starostlivosť a Bohu za to, že jej doprial dožiť sa tak vysokého veku. My krajanku Máriu pozdravujeme a prajeme pohodlný život v rodinnom kruhu.

Miestna skupina SSP v Krempachoch

***

Milý František k 40. narodeninám,
prajeme Ti choď za svojimi cieľmi,
prekonávaj výzvy
a nikdy sa nevzdávaj.
Prajeme Ti vytrvalosť, sebadôveru,
odvahu a rozhodnosť.
Buď zdravý a spokojný.
Všetko najlepšie
a veľa rodinnej pohody!

Narodeninový vinš zasiela krajanovi **Františkovi Dluhému z Novej Belej**, ktorý 3. mája oslávil 40. narodeniny, manželka s deťmi, svokrovci a celá ostatná rodina.

***

Drahý oslávenec, dnešný deň patrí Tebe,
spomienky ako perly vo chvíľach zlatých znejú.
Sedemdesiat rokov plných šťastia,
ktoré Tvojej ceste dali jas a vášeň.
Nech Ťa dni budúcnosti jemne hladia,
nech každý je ako darček šťastný a milý.
Zdravie, radosť, úsmev nech Ťa sprevádzajú,
nech Tvoje kroky nikdy nestratia silu.
K Tvojmu jubileu sa pridáva mnoho prianí,
nech Tvoj život zostáva ako jarné kvitnutie krásny.
Želáme, čo najviac môžeme,
ďalších najmenej rokov sedemdesiat
a dožič nám byť pri Tebe v týchto chvíľach.

Blahoželanie k narodeninám zasiela krajanovi **Dominikovi Surmovi z Krempách**, ktorý oslávi 26. júna vzácne životné jubileum 70 rokov života, manželka, deti, vnučka a ostatná rodina.

eprasa.pl 49f51bcb94

***

Na Tvoje narodeniny Ti prajem
snívať, smiať sa, milovať, tvoriť,
veriť na zázraky a nikdy nestratiť
chuť dobývať nové vrcholy.
Prajem Ti úspechy a radosť v každom dni!

Prianie k 25. narodeninám zasiela krajanke **Kinge Dluhej z Novej Belej,** ktorá ich oslávila 3. júna, kamarátka Eva s rodinou.

***

Jaromír prišla veľká chvíľa,
päťdesiatka Tvoj prah prekročila.
Roky plynú ako voda,
spomínať sa na ne oddá.
Čas, ten pútnik na ceste,
nepostojí na mieste.
Triešti sa v nás na črepiny,
rozdeľuje nám šediny.
A na druhú misku váh
nám prihodí občas zopár
slnečných a dobrých dní.
My v tie Tvoje spolu s Tebou dúfame,
všetko najlepšie Ti do nich želáme.
Vďačnosť ľudí, lásku ženy, splnené sny,
priania, túžby, tajné plány,
nech vždy správnou cestou
vedú Tvoje kroky a napokon
zdravia, šťastia dlhé roky.

Narodeninový vinš zasiela krajanovi **Jaromírovi Krištofekovi z Krempách**, ktorý 5. júna 2025 oslávil 50. narodeniny, najbližšia rodina.

***

Dňa 15. mája tohto roku krajanka **Žofia Fifaňská z Orávky** oslavovala svoje meniny. Pri tejto príležitosti jej všetci krajania z Oravy prajú všetko najlepšie, veľa zdravia, šťastia a rodinnej pohody.

Srdce plesá pri spomienke,
blahoželať že máme Žofke
k meninám, čo práve slávi,
aby žila dlho v zdraví.

Vinšujeme Ti, Žofinka teda,
nech Ťa nezastihne bieda,
nech máš zdravia, šťastia dosť,
zo života samú radosť.

***

Z rannej rosy spektra farieb,
z vône krehkých ruží,
prišlo na svet niečo krásne
po čom človek naozaj túžil.
Vítaj medzi nami utešené dieťa,
nech Ti Pán Boh požehnáva
všetky žitia kroky a buď šťastné
v svete krásnom dlhé roky.

Vinš k narodeniu dieťaťa zasiela šťastným rodičom **Izabele a Krzysztofovi Rychtarczykovcom z Gronia**, ktorým pribudol do rodiny 21. mája 2025 syn Vojtech, celá rodina.

Stowarzyszenie Krzewienia Sportu, Turystyki i Kultury „Kolejarz”

vyhlasuje poľsko-česko-slovenskú

FOTOGRAFICKÚ SÚŤAŽ
s názvom
„ŽELEZNICE PREKONÁVAJÚ HRANICE – ÚZKOROZCHODNÉ ŽELEZNICE V CESTOVNOM RUCHU ČIECH, POĽSKA A SLOVENSKA”

ktorej cieľom je priblíženie, propagácia a prezentácia regiónov spojených s využitím v regionálnom cestovnom ruchu úzkorozchodných železníc prostredníctvom fotografie, ako aj zdokumentovanie pamiatkových miest a zachovanie ich skutočného stavu na fotografii a súčasne inšpirovanie účastníkov k tvorivému hľadaniu, skúmaniu priestorov ohrozených degradáciou a zachovanie týchto miest. Súťaž je tiež príležitosťou obrátiť pozornosť na problém obnovy pamiatok železničnej infraštruktúry a spojeného s nimi okolia. Je potrebné zdôrazniť, že s každým takýmto miestom sa spájajú osudy ľudí, formovanie generácií a pocitu identity.

Súťaž sa koná od 16. mája 2025 do 31. júla 2026.
Viac informácií nájdete na: **www.kolejarz.org.**

Informácie v jednotlivých jazykoch poskytujú:
+48 608 082 808, e-mail: v poľskom jazyku
a.walczyk@kolejarz.org
+48 502 280 488 e-mail: v slovenskom jazyku
zivot@tsp.org.pl
+48 608 293 382 e-mail: v českom jazyku
bojanowska@czechcentres.cz
+48 22 56 03 782,
e-mail: **fotoarchiwum@muzeumsportu.waw.pl**

Pozývame do súťaže!

eprasa.pl 49f51bcb94

Milé deti, nakreslíte nám, o čom snívajú deti? Svoje kresby nám pošlite do redakcie a jedného z vás odmeníme peknou slovenskou knihou. V júni sme odmenili Magdalenu Kurnat.

Elena Čepčeková

Na svete je veľa detí

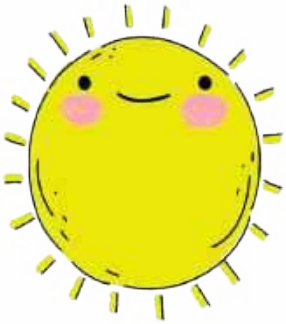

Na svete je veľa detí
a na všetky slnko svieti,
a každé si v srdci želá,
aby slnka bolo veľa.
Nechže z neba jasne žiari,
nech sa smeje mamke v tvári,
nech svieti na prahu dverí,
aby deti žili v mieri.
Dnes buď, slnko, pošta zlatá
pre chlapcov i pre dievčatá,
pozdravy nes celým svetom
bielym, čiernym, žltým deťom.

Vysvedčenie

Do školy sa všetko ženie,
rozdáva sa vysvedčenie.
Beží každý, kto má nohy,
i kto na šport nemá vlohy.
Páni moji, to je zhon,
uteká nôh milión!
To najlepšie vysvedčenie
dostane vraj zaručene
ten, kto bude prvý v triede.
Keby som len bol vedel!

Dominika J.

Ako sa Sofia rýchlo uzdravila

Neuveríte, čo sa stalo! Dnes ráno sa zobudila malá Sofia na silný dážď tancujúci na jej parapete. Hneď ako otvorila malé očká, cítila, že sa akosi necíti dobre. Ojoj, niečo na ňu asi lezie. Hádam to nie je z toho kopca sladkostí a studeného džúsu, ktorý včera na oslave svojho spolužiaka Kubka vypila či spapala. Síce jej mamka hovorila, že to nemá so sladkým a studeným preháňať, no Sofia si akosi nedala poradiť… veď keď môžu aj ostatní, prečo nemôže ona? No akosi sa jej to vypomstilo…

„Mamii!“ zvolala Sofia zachrípnutým hláskom z detskej izbičky a poriadne sa prikryla teplou perinkou. Samozrejme, aj jej verný plyšák Pán Tučniak na ňu dával pozor. Maminka pribehla do izbičky, keď začula, ako na ňu dcéra volá. Dnes bola upršaná sobota a to znamenalo, že rodičia malej Sofie sú tiež doma. A Sofia dnes nemusí ísť do školy. Ale akoby i šla… mala pocit, akoby sa všetky bacily sveta u nej v hrdielku hrali na naháňačku.

„Čo sa deje, Sofia?“ spýtala sa láskavo maminka, keď vošla do izby, no hneď si všimla, že dievčatko je akési bledé a nevyzerá moc dobre.

„Bolí ma hrdielko a cítim sa zle,“ zabedákala smutne Sofia.

„Nie je to preto, že si včera pila ten ľadový džús a pojedla toľko sladkého na oslave? Ešte si si ani pančušky nechcela obliecť! Vieš, že som ťa varovala, no nie?“ nadvihla obočie maminka a pousmiala sa na svoju dcérku. Pohladkala ju po dlhých hnedých vlasoch.

„Možno,“ povedala smutne dcérka spoza svojho tučniačika, „ale i ostatní to jedli a pili!“ posťažovala sa dcérka. Maminka jej potom múdro vysvetlila, že maminku treba poslúchať a stačí sa len ponúknuť. Netreba robiť všetko to, čo robia ostatní, a hneď všetko spapať… Nabudúce nech radšej poslúcha. Dievčatko smutne prikývlo: „Už ťa budem počúvať, sľubujem! Len mi, prosím, pomôž s mojím hrdielkom,“ povedala smutne.

Maminka sa usmiala a vybrala sa spraviť dcérke teplý čajík s medom a citrónom. Taktiež jej dala nejaké liečiky, vitamíny i nakrájala čerstvé ovocie, aby aj spapala kopec vitamínov. Dievčatku sa do papania ovocia veľmi nechcelo, no dala maminke sľub, že ju bude poslúchať, a taktiež — tie bacily v hrdielku ju už riadne hnevali. Celý upršaný deň trávila malá Sofia v postieľke, kde sa liečila. Pila teplé čajíky, polievočku a veľa ovocia a zeleniny taktiež nesmeli chýbať v jej brušku. Keď vitamíny dobili bacily, malá Sofia sa už hneď cítila lepšie. Po pár dňoch už mohla ísť i do školy. Pri najbližšej oslave svojej spolužiačky Kristínky si dievčatko uvedomilo, že bude maminku poslúchať. Samozrejme, dala si aj tortu, no ľadový džús vynechala a papala na oslave i ovocie a pila namiesto ľadového čaju ten teplý. Dokonca si Sofinka i rúčky poctivo umyla. Tentokrát sa bacily na dievčatko nevrhli a ona si uvedomila, že rodičov treba poslúchať a o svoje zdravie sa treba starať. (zdroj: www.rozpravkozem.sk)

eprasa.pl 49f51bcb94

texty a ilustrácie | Renáta Milčáková

eprasa.pl 49f51bcb94

TOYOTA RAV4

Nová Toyota RAV4 ponúka vodičovi i cestujúcim priestranný interiér a komfort jazdy. Má v sebe obsiahnuté moderné technológie, ktoré podporujú digitálne prostredie a umožňujú využívať vymoženosti súčasnej doby.

Foto: zdroj internet

Zavedenie novej softvérovej platformy operačného systému Arene od spoločnosti Toyota je prvým krokom smerom k vozidlám na plne softvérovej báze a umožňuje vytvorenie nového digitálneho prostredia pre funkcie pokročilej bezpečnosti a zábavy. Systém Arene umožňuje najmodernejšie bezpečnostné technológie značky Toyota, ktoré sa v novom modeli RAV4 predstavujú po prvý raz, výrazne zvyšujú jeho bezpečnosť a zároveň prinášajú ďalšie nové pokročilé asistenčné funkcie i parkovacieho asistenta. Svetovú premiéru má aj najnovší multimediálny systém, ktorý ponúka vylepšenú konektivitu, navigáciu a bezpečnosť, a to všetko rýchlejšie než doposiaľ vďaka systému Arene.

Ako plug-in hybrid dosahuje dojazd 100 km (kombinovaný cyklus WLTP) pri jazde na elektrický pohon – čo je dostatočné na pokrytie každodenných potrieb väčšiny európskych zákazníkov. Nová generácia plug-in hybridného systému disponuje akumulátorom s kapacitou väčšou o 30 percent, ktorá zaisťuje vyšší výkon, väčšie zrýchlenie aj vyššiu účinnosť, pričom ponúka aj možnosti rýchlejšieho nabíjania.

Nový vysokokapacitný lítiovo-iónový akumulátor s kapacitou 22,68 kWh poskytuje predĺžený dojazd na elektrický pohon až 100 km (kombinovaný cyklus WLTP), čo stačí väčšine zákazníkov na pokrytie každodenných potrieb jazdy. Akumulátorová jednotka umožňuje výrazne rýchlejšie nabíjanie. Pri nabíjaní z elektrickej siete pomocou palubnej nabíjačky na jednosmerný prúd (DC) s výkonom 50 kW sa dokáže akumulátor dobiť z 10 na 80 percent kapacity už za 30 minút v závislosti od podmienok. Nabíjanie doma alebo pomocou štandardnej verejnej nabíjačky je takisto rýchlejšie, a to vďaka novej nabíjačke na striedavý prúd (AC) s výkonom 11 kW.

Špecifikácia s inteligentným pohonom všetkých kolies (AWD-i) sa môže pochváliť prvotriednym celkovým výstupným výkonom 304 k (DIN). Zrýchlenie z nuly na 100 km/h je na úrovni len 6,1 sekundy. Plug-in hybridná verzia RAV4 (RAV4 Plug-in Hybrid 270) po prvý raz disponuje pohonom predných kolies (FWD), vďaka čomu je rozšírená elektrifikácia ešte dostupnejšia, pričom vozidlo vyvinie výkon 268 k (DIN). Inteligentný pohon AWD-i (RAV4 Hybrid 220) teraz zabezpečuje celkový výkon systému 191 k (DIN), kým vo verzii s pohonom FWD (RAV4 Hybrid 220) je to 183 k (DIN). Predný a zadný spojler vylepšujú aerodynamický výkon a stabilitu vozidla pri riadení, zatiaľ čo ľahké 20-palcové čierne disky kolies z ľahkých zliatin v exkluzívnom dizajne GR SPORT s piatimi dvojitými lúčmi zároveň prispievajú k optimalizácii prúdenia vzduchu. ■

Zuzka varí: z kuchyne starej matere

MÄSOVÉ GUĽKY S PARADAJKOVOU OMAČKOU

Ingrediencie:

Mäsové guľky:
500 g mletého hovädzieho mäsa (alebo bravčové, kuracie, morčacie)
plná hrsť ryže
1 ks cibuľa strednej veľkosti
1 ks vajce
2 strúčiky cesnaku

Ilustračné foto: Internet

Korene na dochutenie:
soľ, mleté čierne korenie,
drvená rasca, mletá červená paprika

Paradajková omáčka:
3 polievkové lyžice bravčovej masti alebo oleja
1 ks cibuľa strednej veľkosti
1000 g paradajkové pyré
horúca voda - podľa potreby (na zriedenie omáčky)
Koreniny na dochutenie paradajkovej omáčky:
soľ - podľa chuti
kryštálový alebo trstinový cukor - podľa chuti
4 guľôčky čierneho korenia celé
2 guľôčky nového korenia
2 ks bobkový list

Pracovný postup: Mäso podľa výberu pomelieme, alebo môžeme použiť už hotové mleté mäso. Najskôr varíme ryžu s väčším množstvom vody. Varíme ju do polomäkka. Cibuľu očistíme a nakrájame. K mäsu pridáme vajce, cibuľu, roztlačený cesnak a korenie podľa chuti. Všetko spolu dôkladne premiešame. Polomäkkú ryžu premyjeme studenou vodou a scedíme. Ryžu potom zapracujeme do okoreneného mäsa a uložíme do chladu. Cibuľu očistíme a rozpolíme. V hrnci pridáme bravčovú masť (alebo olej) a rozohrejeme ju. Pridáme cibuľu a restujeme ju, kým nezačne voňať. Pridáme paradajkové pyré a prevaríme ho. Potom pridáme korenie podľa chuti. Mäso vyberieme z chladničky. Z pripraveného mäsa tvarujeme rukami guľky a pridávame ich priamo do horúcej paradajkovej omáčky. Omáčku môžeme ešte zriediť horúcou vodou podľa potreby, aby dosiahla požadovanú hustotu. Varíme približne 30 minút a dochutíme. Dobrú chuť! ■

eprasa.pl 49f51bcb94

Šport na Spiši a Orave

FUTBAL

Oblastná trieda

Futbalisti **Babia Góra Lipnica Wielka** zaznamenali v májových zápasoch dve tesné výhry. Najskôr zdolali na ihrisku *Wiatr Ludźmierz* 1:2, keď sa o presné zásahy postarali W. Szczerba a Jagielski a následne aj v domácom zápase *Orkan Szczyrzyc* 1:0, keď si v druhom polčase vybojovali pokutový kop, z ktorého sa nemýlil Jagielski. Nezvládli však domáci zápas s *KS Wierchy Rabka-Zdrój*, v ktorom ešte v 90. minúte remizovali po góloch Zubrzyckiého a Łatku 2:2, no v priebehu štyroch nastavených minút inkasovali dva góly a prehrali 2:4. Koncovku nezvládli ani ďalšom domácom dueli s *Huragan Waksmund*, nad ktorým viedli ešte v 89. minúte gólmi Gogolaka a Wziątka 2:1, no následne inkasovali gól a zápas tak skončil nerozhodne 2:2. Chuť si napravili koncom mája na domácej pôde proti poslednému *AKS Ujanowice*, ktorý zdolali presvedčivo 4:0. Strelecky sa presadili Gogolak, Łatka, Bielański a Wziątek. Lipničania sú tak momentálne na 10. mieste.

P.č.	Futbalový klub	Z	V	R	P	B
1.	Turbacz Mszana Dolna	24	22	1	1	67
2.	A.P. Wisła Czarny Dunajec	24	18	2	4	56
3.	**Orawa Jabłonka**	**24**	**17**	**4**	**3**	**55**
4.	Huragan Waksmund	24	15	2	7	47
5.	Lubań Tylmanowa	24	13	2	9	41
6.	Harnaś Tymbark	24	12	1	11	37
7.	Zawrat Bukowina Tatrz.	24	8	5	10	29
8.	LKS Orkan Raba Wyżna	24	9	2	13	29
9.	KS Wierchy Rabka-Zdrój	24	7	6	11	27
10.	**Babia Góra Lipnica Wielka**	**24**	**7**	**5**	**12**	**26**
11.	Orkan Szczyrzyc	24	8	1	15	25
12.	LKS Wiatr Ludźmierz	24	5	2	17	17
13.	AKS Ujanowice	24	3	4	15	13
14.	Krokus Przyszowa	24	3	3	17	12

Hráči **Orawy Jabłonka** v máji bodovali naplno. Najskôr zvíťazili v zápase s *Harnaś Tymbark* na domácej pôde 4:1, keď po dva góly strelili Lisak a I. Zahora a potom aj na pôde *Orkan Szczyrzyc* gólmi Styrułu a Oskwareka tesne 1:2. Následne predviedli domácemu publiku skvelé výkony, keď zdolali *LKS Orkan Raba Wyżna* 5:1 a *Zawrat Bukowina Tatrzańska* 4:0. V prvom dueli sa hetrikom blysol Oskwarek a o ďalšie dva presné zásahy sa postarali Skoczyk a Lisak. V druhom zápase sa presadili Oskwarek, I. Zahora a Basisty, pričom jeden gól si súperi strelili sami. Momentálne sú Jablončania na 3. mieste, avšak od druhej barážovej priečky ich delí len jeden bod.

Trieda A

Futbalisti **Granitu Czarna Góra** prehrali v májovom zápase na ihrisku *KS Zakopane* 3:1, keď sa o jediný gól postaral Milon. Následne si napravili chuť v zápasoch na domácom ihrisku, v ktorých neinkasovali ani jediný gól a zdolali *Skalni Zaskale* 3:0 i *Sokolica Krościenko nad Dunajcem* 2:0. V prvom dueli dva góly súperovi vsietil M. Sarna a jeden Waksmański, v druhom zápase sa opätovne presadil M. Sarna a Gryglak. Čiernohorci sú tak momentálne na 4. mieste, pričom od tretej priečky ich delí len horšie skóre.

Hráči **GKS Łapsze Niżne** bojujú o udržanie v lige. V priamom súboji sa stretli s tabuľkovým susedom *Unia Naprawa*, s ktorým gólmi Jamróza a M. Chmiela zaknihovali dôležité víťazstvo 1:2. V nasledujúcom zápase na domácej pôde remizovali s *Bór Dębno* 2:2, keď sa o presné zásahy postarali M. Chmiel a Topór. Prvú prehru v máji zaznamenali Lapšania na ihrisku *Wierchy Lasek*, kde prehrali 2:0. Potom si však chuť napravili v domácom dueli proti *Jarmuta Szczawnica*, ktorú zdolali presvedčivo 6:2. Až štyri góly strelil M. Chmiel a po jednom pridali Kowalczyk a Topór. Momentálne sú tak na 10. mieste, ktoré by im zaručilo zotrvanie v súťaži.

P.č.	Futbalový klub	Z	V	R	P	B
1.	KS Zakopane	25	19	1	5	58
2.	Lubań Maniowy-Zapora Kluszkowce II	24	16	2	6	50
3.	Wiatra Białka Tatrzańska	24	13	4	7	43
4.	**Granit Czarna Góra**	**24**	**13**	**4**	**7**	**43**
5.	Skalni Zaskale	24	11	5	8	38
6.	Sokolica Krościenko nad Dun.	24	11	3	10	36
7.	Bór Dębno	24	9	6	9	33
8.	Jarmuta Szczawnica	24	10	1	13	31
9.	Czarni Czarny Dunajec	24	8	3	13	27
10.	**GKS Łapsze Niżne**	**25**	**8**	**3**	**14**	**27**
11.	Unia Naprawa	24	8	2	14	26
12.	KS Luboń Skomielna Biała	24	7	4	13	25
13.	Przełęcz Łopuszna	24	7	3	14	24
14.	Wierchy Lasek	24	3	5	13	23

Trieda B

Hráči **Orawy Jabłonka II** zaznamenali v májových zápasoch 1. skupiny Triedy B prehry, výhry i remízu. V zápase so *Skałka Rogoźnik/ Stare Bystre* nedokázali streliť ani jediný gól a prehrali 0:3. Následne sa však tešili, i keď z tesného z víťazstva na domácej pôde, kde zdolali posledné *Podgórki Krauszów* 1:0. Jediný gól v dueli strelil Marzec. Ten sa postaral aj o jediný presný zásah Jablončanov na ihrisku *Delta Pieniążkowice*, kde remizovali 1:1. Májovú šnúru ukončili prehrou na domácom ihrisku s *Janosik Sieniawa* 1:2. Gól Oravcov vsietil Zaręba. Zálohe áčka Jablonky tak momentálne patrí 10. miesto.

P.č.	Futbalový klub	Z	V	R	P	B
1.	KS Lawina Spytkowice	20	16	2	2	50
2.	Skawianin Skawa	20	14	2	4	44
3.	Delta Pieniążkowice	20	11	2	7	35
4.	KS Lokomotiw Chabówka	20	9	3	8	30
5.	Skałka Rogoźnik/ Stare Bystre	20	8	5	7	29
6.	Szarotka Rokiciny Podh.	20	9	2	9	29
7.	Lepietnica Klikuszowa	20	7	4	9	25
8.	Jordan Jordanów II	20	6	5	9	23
9.	LKS Wiatr Ludźmierz II	20	6	5	9	23
10.	**Orawa Jabłonka II**	**20**	**6**	**3**	**11**	**21**
11.	Janosik Sieniawa	20	6	2	12	20
12.	Podgórki Krauszów	20	4	1	15	13

V 2. skupine Triedy B sa v máji stretli vo vzájomnom súboji *Łęgi Nowa Biała* a **Spisz Krempachy**. V spišskom derby si lepšie počínali Krempašania, ktorí si z Novej Belej odniesli víťazstvo 2:5. Hetrikom sa blysol Krzysztofiak a ďalšie dva presné zásahy pridali Surma a Kowalczyk. Za Novobeľanov odpovedali Haręza a Sołtys. Na víťaznej vlne pokračovali hráči *Spisz Krempachy* aj na domácej pôde, kde zdolali *KS Zakopane II* presvedčivo 7:3. Po dva góly súperovi nasúkali Gryguś a Łukasz, po jednom presnom zásahu pridali Łojek, Krzysztofiak a Pietraszek. V poslednom májovom zápase si však neporadili s *Gorc Ochotnica*, ktorému podľahli 2:0. Momentálne sú na 3. mieste. Futbalisti **Łęgi Nowa Biała** po prehre s Krempašanmi nastúpili na zápas proti *LKS Biali Biały Dunajec*, ktorých nakoniec zdolali 2:3. O dva góly sa postaral Knurowski a jeden vsietil Cerwas. Následne však nestačili na lídra súťaže *Gronik Grońków*, ktorému doma podľahli 1:4. Čestný gól Novobeľanov strelil Dudas. Momentálne im patrí 4. miesto. (mm-m)

P.č.	Futbalový klub	Z	V	R	P	B
1.	Gronik Grońków	13	10	3	0	33
2.	Dunajec Ostrowsko	12	7	2	3	23
3.	**Spisz Krempachy**	**12**	**7**	**1**	**4**	**22**
4.	**Łęgi Nowa Biała**	**12**	**6**	**3**	**3**	**21**
5.	KS Zakopane II	13	5	2	6	17
6.	Gorc Ochotnica	12	4	4	4	16
7.	LKS Biali Biały Dunajec	13	1	2	10	5
8.	Splyw Sromowce Wyżne	13	0	3	10	3

eprasa.pl 49f51bcb94

Podagrycznik pospolity – chwast, który leczy

Podagrycznik pospolity (Aegopodium podagraia L.) występuje na terenie całej Polski i zazwyczaj jest traktowany jako trudny do zwalczenia chwast. Pod ziemią tworzy silne kłącza; trójkątna łodyga, wewnątrz pusta osiąga 50-100 cm i jest pokryta krótkimi włoskami. Białe kwiaty są bardzo drobne i składają się z pięciu płatków; tworzą złożone baldachy.

Podagrycznik jest rośliną bogatą w substancje bioaktywne, które mają wiele właściwości prozdrowotnych: witaminę C i E, luteinę, cholinę, flawonoidy, karoten, olejki eteryczne oraz wiele minerałów: żelazo, miedź, potas, cynk, mangan, magnez, wapń, bor.

Surowcem zielarskim są młode liście i łodygi zbierane z początkiem maja, kwiaty kwitnące od czerwca oraz korzeń pozyskiwany jesienią.

Właściwości podagrycznika:

- przeciwzapalne przydatne w leczeniu: chorób reumatycznych i stanów zapalnych stawów, chorób pęcherza moczowego i kamicy nerkowej, hemoroidów i odbytu, chorób skóry;
- moczopędne, co przyspiesza usuwanie kwasu moczowego z organizmu przy dnie moczanowej;
- reguluje pracę układu pokarmowego przy problemach z trawieniem, niestrawnościach i biegunkach; przyspiesza metabolizm;
- wspomaga detoksykację organizmu: oczyszcza ze zbędnych produktów przemiany materii i poprawia funkcjonowanie wątroby;
- przeciwbólowe, zwłaszcza przy dnie moczanowej, chorobach stawów i rwie kulszowej;
- przyspiesza rekonwalescencję;
- regeneruje skórę po urazach, oparzeniach i użądleniach;
- działa uspokajająco i wyciszająco.

Co można przygotować samodzielnie we własnej kuchni:

- napar: łyżkę ziela zalać szklanką wrzątku na 15 minut; pić 2-3 x dziennie między posiłkami (przy dnie moczanowej i problemach z trawieniem);
- napar do stosowania zewnętrznego:

a) ciepłe kompresy na stawy;

b) do przemywania skóry trądzikowej (zmniejsza wydzielanie sebum i redukuje ilość wyprysków) i podrażnionej; ran, oparzeń i skaleczeń skóry; łagodzi ból i przyspiesza regenerację;

c) płukankę do włosów, która pielęgnuje i wzmacnia włosy oraz wspomaga leczenie łupieżu;

- okłady ze świeżych liści: surowiec rozdrobnić, nałożyć na gazę i przyłożyć w miejscu podrażnienia skóry czy ukąszenia przez owada;
- odwar: kilka garści ziela zalać 2 l zimnej wody, zagotować i odstawić do naciągnięcia. W ciepłym wywarze namoczyć ręcznik, odcisnąć nadmiar płynu i przyłożyć na bolące miejsce, przykryć suchym ręcznikiem na ½ godziny. Można wyjąć z wywaru 2 garści ziela, położyć na płótnie i nałożyć na bolesne miejsce, przykryć suchym ręcznikiem; stosować 2 x dziennie przez 30 minut;
- kąpiel: przygotować mocny napar ze świeżego lub suszonego ziela i wlać do wanny; łagodzi bóle i dolegliwości reumatyczne, pomaga w odtruciu organizmu;
- proszek: zmielić łyżeczkę suszonego ziela i zalać szklanką wrzątku; po przestudzeniu pić 3 x dziennie wraz z osadem;
- ocet: zalać świeże ziele octem na 3-5 tygodni; łyżeczkę octu zmieszać z ½ szklanki wody, pić 3 x dziennie przez 2 tygodnie; wspomaga leczenie podagry;
- tonik do cery tłustej i trądzikowej oraz skłonnej do podrażnień: 2 łyżki ziela zalać ½ szklanki wrzątku na 30 minut i przecedzić; wymieszać z gliceryną (4:1), dodać kilka kropli witaminy A+E oraz lawendowego i/lub cytrynowego olejku eterycznego;
- maseczka: posiekać świeże liście, dodać żółtko, odrobinę jogurtu naturalnego i miodu; wymieszać i nałożyć na oczyszczoną twarz; zmyć po 15-20 minutach letnią wodą.

Liście i łodygi podagrycznika są jadalne, mają korzenny, lekko gorzkawy smak i nadają się do wykorzystania w naszej kuchni:

- jako dodatek do: sałatek, surówek, zup, soków i koktajli, kanapek i past, farszów i zapiekanek, pizzy, omletów i sosów;
- do przygotowania pesto: zmiksować liście z oliwą z oliwek, czosnkiem, orzechami i parmezanem;
- przyrządzić jak szpinak lub usmażyć w cieście naleśnikowym;
- suszone liście wraz z łodygami zmielić i używać jako przyprawę;
- kiszony podagrycznik: umyć listki i ułożyć ciasno w słoju, dodać ziele angielskie, liść laurowy, czosnek; zalać solanką – łyżka soli na 1 litr wody; szczelnie zakręcić i odstawić w ciepłe miejsce. Po kilku dniach otrzymujemy zdrowy i smaczny dodatek do potraw;
- masełko: umyć, osuszyć i drobno posiekać młode listki; utrzeć z miękkim masłem i odrobiną soli kamiennej;
- tzatziki: zerwać młodziutkie listki, umyć i posiekać; do szklanki liści dodać drobno pokrojony ogórek, 500 ml pełnotłustego jogurtu i łyżeczkę soku z cytryny; doprawić solą i pieprzem. Podawać z ciemnym chlebem, rybą lub mięsem;
- kwiaty można wykorzystać do dekoracji sałatek i dań mięsnych.

Środki ostrożności przy stosowaniu podagrycznika:

- zbyt duża ilość ziela może skutkować zaburzeniami układu trawiennego jak: wzdęcia, zgaga i niestrawność;
- może wchodzić w interakcje z lekami moczopędnymi lub na nadciśnienie oraz przeciwzakrzepowymi;
- nie powinny go spożywać osoby uczulone na rośliny z rodziny selerowatych – może nasilać objawy alergii;
- nie jest znany wpływ podagrycznika na płód, niemowlęta karmione piersią i małe dzieci. AS

Żadna terapia naturalna ani suplementacja nie zastępuje porady i leczenia u specjalisty, może stanowić jedynie uzupełnienie terapii konwencjonalnych. Alergicy oraz kobiety w ciąży i karmiące mogą stosować zioła i suplementy po konsultacji z lekarzem.

eprasa.pl 49f51bcb94

Zmiany prawne od maja 2025 roku

1. Nowe przepisy dotyczące stref niskiej emisji

Od 1 maja 2025 roku wprowadzono nowe zasady dotyczące stref niskiej emisji, które mają na celu poprawę jakości powietrza w miastach. Nowe przepisy nakładają na samorządy obowiązek tworzenia takich stref, w których samochody o dużej emisji spalin nie będą mogły wjeżdżać bez spełniania określonych norm ekologicznych. Zalecane jest, aby pojazdy o normach emisji CO_2 powyżej Euro 5 nie miały wstępu do tych stref, a właściciele takich pojazdów będą zobowiązani do ich wymiany na bardziej ekologiczne pojazdy. W miastach o największym zanieczyszczeniu powietrza wprowadzono także możliwość zakupu „zielonych" samochodów elektrycznych i hybrydowych z dofinansowaniem z budżetu państwa. Co to oznacza dla mieszkańców? W praktyce kierowcy, którzy nie spełnią wymogów emisji, będą musieli liczyć się z koniecznością wymiany pojazdu lub poniesienia dodatkowych opłat za wjazd do strefy.

2. Nowe zasady przyznawania kredytów hipotecznych

Od 1 maja 2025 roku weszły w życie nowe przepisy regulujące rynek kredytów hipotecznych. Zgodnie z ustawą o kredytach mieszkaniowych, banki będą musiały bardziej szczegółowo sprawdzać zdolność kredytową wnioskodawców, uwzględniając również zmienność stóp procentowych i możliwość przyszłych trudności finansowych. Nowością jest wprowadzenie obowiązkowego ubezpieczenia kredytu hipotecznego, które ma na celu zabezpieczenie zarówno banku, jak i kredytobiorcy, w przypadku sytuacji kryzysowej (np. utrata pracy lub choroba). Kredytobiorcy muszą także liczyć się z obowiązkiem uzyskania tzw. „certyfikatu energetycznego" dla nieruchomości, który będzie jednym z dokumentów wymaganych do uzyskania kredytu. Domy o niskiej efektywności energetycznej mogą spotkać się z wyższymi kosztami kredytu.

3. Nowe przepisy dotyczące wynajmu nieruchomości

Od maja 2025 roku w życie wchodzi nowa ustawa regulująca rynek wynajmu nieruchomości. Zgodnie z nowymi przepisami, wynajmujący będą zobowiązani do zawierania umów na czas określony z minimalnym okresem wynajmu na 12 miesięcy. Dzięki temu najemcy będą mieli większą pewność, że umowa nie zostanie wypowiedziana w trakcie jej trwania. Dodatkowo, wynajmujący będą musieli dostarczać szczegółowe informacje na temat stanu technicznego wynajmowanego mieszkania – np. w postaci protokołu stanu mieszkania. Z kolei najemcy będą mieli obowiązek dbać o stan techniczny lokalu i zgłaszać wszelkie nieprawidłowości w ciągu 30 dni od ich wykrycia.

4. Zmiany w procedurze rozwiązywania sporów sądowych

Od 15 maja 2025 roku wprowadzono zmiany w procedurze rozwiązywania sporów sądowych, mające na celu skrócenie czasu trwania procesów cywilnych. Nowe przepisy wprowadzają m.in. możliwość rozpoczynania postępowań online, co przyspieszy cały proces. Dodatkowo, sądy będą zobowiązane do wydawania wyroków w sprawach cywilnych w ciągu maksymalnie 6 miesięcy od daty rozpoczęcia postępowania, oprócz wyjątkowych przypadków. Zmiany mają na celu poprawę efektywności systemu sprawiedliwości i zwiększenie dostępu obywateli do sądów.

Źródła: gov.pl, prawo.pl, gazetaprawna.pl, ministerstwo.sprawiedliwości.pl

Nowe wsparcie dla seniorów od 2025 roku

Wprowadzono zmiany w świadczeniach oraz programach pomocowych, które dotyczą osób starszych. Zmiany obejmują dodatki do rent, nowe świadczenia pielęgnacyjne oraz honorowe dla stulatków, a także możliwość ubiegania się o rentę wdowią. Wszystkie te inicjatywy mają na celu zapewnienie godnego życia seniorom w Polsce.

Świadczenie honorowe dla stulatków

Od 1 stycznia 2025 roku osoby, które ukończyły 100. rok życia, otrzymują świadczenie honorowe w wysokości 6243,13 zł. Kwota ta jest corocznie waloryzowana 1 marca na takich samych zasadach jak emerytury i renty. Świadczenie honorowe jest przyznawane z urzędu, co oznacza, że osoby uprawnione nie muszą składać żadnych wniosków.

Dodatek dopełniający dla seniorów

Od maja 2025 roku seniorzy, którzy otrzymują rentę socjalną i są całkowicie niezdolni do pracy oraz samodzielnej egzystencji, mogą ubiegać się o nowy dodatek dopełniający. Wysokość świadczenia wynosi 2520 zł miesięcznie i jest obliczana jako różnica między minimalnym wynagrodzeniem za pracę a kwotą najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Pierwsze wypłaty rozpoczęły się w maju 2025 roku, z wyrównaniem od stycznia. Osoby, które na dzień 1 stycznia 2025 roku spełniały wszystkie warunki, otrzymały świadczenie automatycznie wraz z rentą socjalną. Informacje o przyznaniu dodatku są dostępne na platformie PUE ZUS.

Nowy dodatek pielęgnacyjny

Od 1 marca 2025 roku wprowadzono nowy dodatek pielęgnacyjny w wysokości 349,28 zł miesięcznie. Świadczenie to przysługuje seniorom, którzy ukończyli 75. rok życia lub zostali uznani za całkowicie niezdolnych do pracy oraz samodzielnej egzystencji. Wypłata dodatku rozpoczęła się w miesiącu następującym po osiągnięciu odpowiedniego wieku. Świadczenie jest przyznawane automatycznie, bez konieczności składania dodatkowych wniosków.

Renta wdowia

Od 1 stycznia 2025 roku rozpoczął się nabór wniosków o rentę wdowią, która będzie wypłacana od 1 lipca 2025 roku. Wnioski można składać w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. Wysokość renty wdowiej zależy od indywidualnej sytuacji finansowej wnioskodawcy.

Opracowała: mgr Ela Góra Brzegowska
Źródło: www.gov.pl

eprasa.pl 49f51bcb94

HVIEZDY O NÁS

RAK (22.6. - 22.7.)

Prichádza vhodný čas na premýšľanie, plánovanie, hodnotenie predošlého obdobia, všetkých chýb a takisto na odpustenie sebe aj ostatným za omyly či chyby. Nezabudnite si stanoviť ciele na ten nadchádzajúci čas.

LEV (23.7. - 23.8.)

Všetko dôležité vybavte na začiatku mesiaca. Neskôr budete mať rušné spoločenské obdobie. Buďte pozorní, vďaka všetkým stretnutiam si možno vypočujete zaujímavé názory, získate zaujímavú prácu a či zdedíte majetok.

PANNA (24.8. - 23.9.)

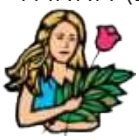

Stále sa nachádzate na vrchole svojich kariérnych možností. Úspech, povýšenie, uznanie i vaša usilovnosť charakterizujú váš pracovný život. Dávajte si však pozor na stres. Nezabúdajte na relax a pocítite prílev energie.

VÁHY (24.9. - 23.10.)

Máte na výber, budete cestovať do zahraničia alebo sa vzdelávať. Sústreďte sa na kariéru, aj keď sa to vo financiách neodrazí. Budete musieť investovať do nových vecí. Energiu však získate kontaktom s prírodou a cvičením.

ŠKORPIÓN (24.10. - 22.11.)

Tento mesiac si budete naozaj užívať. Je on vhodný na očistenie tela i duše, na zmeny zovňajšku i vnútorných pocitov. Bude sa vám dariť aj pracovne. Prídu nové pracovné príležitosti alebo nová pozícia, tak neváhajte.

STRELEC (23.11. - 21.12.)

Pozor na zdravie, nebudete sa cítiť najlepšie. Oddychujte, keď ste unavený a neprepínajte svoje sily. Môžete na to doplatiť zbytočnými chybami. Dobre si premyslite každé finančné rozhodnutie! Rodinné zmeny sú na obzore.

KOZOROŽEC (22.12. - 20.1.)

Čaká vás úspešný mesiac v pracovnej oblasti a však nezabudnete ani na svoje zdravie. Síce v oblasti citov ste prežili ťažšie obdobie, na tom, čo zostalo môžete začať budovať pevný, ale romantický vzťah so štipkou radosti.

VODNÁR (21.1. - 19.2.)

Konečne sa budete cítiť zdravotne lepšie. Cvičíte, zdravo jedte, oddychujete. Finančná situácia sa zlepšila. Dajte si však pozor na náladovosť, dobrá nálada síce prinesie mnoho krásnych chvíľ, tá zlá bude pre vás pohromou.

RYBY (20.2. - 20.3.)

Dajte do poriadku rodinné záležitosti. Síce zmeny nastanú aj v pracovnej oblasti, sústreďte sa hlavne na rodinu. Ak budete mať pokoj doma, v práci sa vám bude dariť. Snažte sa myslieť pozitívne a úspech sa stane reálnejší.

BARAN (21.3 - 20.4)

Nehľaďte do minulosti, pozerajte do budúcnosti. Plánujte, snívajte, aby ste vedeli, kam chcete, aby váš život smeroval. Vzdelávajte sa a čítajte. Nezabúdajte na zdravie - fyzické i to psychické a zvlášť sa vyhýbajte depresii.

BÝK (21.4. - 21.5.)

Finančne sa vám naozaj darí. Prichádza však čas, aby ste sa sústredili na intelektuálne veci. Učte sa, vzdelávajte a komunikujte. V láske je to zložitejšie, musíte počítať s krízou vo vzťahu. Snažte sa byť tolerantný a trpezlivý.

BLÍŽENCI (22.5. - 21.6.)

Konečne sa vám začne finančne dariť na dlhšie obdobie. Získané peniaze sa snažte dobre zainvestovať. Ani spoločenský život nebude nudný, čo vás poriadne vyčerpá. Začnite sa viac venovať svojej rodine a milovaným.

NÁŠ TEST

Ste závislý od mobilného telefónu?

1. Po prebudení (a to aj uprostred noci) skontrolujete prijaté správy, emaily či upozornenia na sociálnych sieťach.
a) Áno.
b) Nie.

2. Keď vám klesne úroveň batérie pod 10 %, panikárite a hľadáte najbližšiu voľnú zástrčku.
a) Áno.
b) Nie.

3. Do telefónu pozeráte vždy, keď máte chvíľku (zastávka, čakáreň u lekára, rada v obchode…)
a) Áno.
b) Nie.

4. Kamaráti a rodina vám vyčítajú, že pri stretnutí s nimi venujete viac pozornosti telefónu ako im.
a) Áno.
b) Nie.

5. Strata mobilu by vás mrzela viac ako keby ste stratili peňaženku a doklady.
a) Áno.
b) Nie.

6. Svoj deň nezačnete bez kontroly sociálnych sietí.
a) Áno.
b) Nie.

7. V prípade, ak si zabudnete mobil, alebo ho nemôžete mať pri sebe, sa cítite stratení, bez dostatku informácií, neviete ako sa máte zamestnať a preto ste nervózni.
a) Áno.
b) Nie.

8. Bez mobilu nejdete ani na krok. Hráte sa s ním pri jedle, na záchode alebo pri pozeraní TV.
a) Áno.
b) Nie.

9. Na dovolenke, výlete, káve s priateľmi, či koncerte si neužívate danú chvíľu, ale všetko dokumentujete do mobilu.
a) Áno.
b) Nie.

VYHODNOTENIE:

Viac ako polovica odpovedí Áno: V dnešnej dobe by sa dalo použiť novodobé príslovie, že kto

eprasa.pl 49f51bcb94

nemá mobil, ako by ani nebol. Žiaľ, veľa ľudí už bez telefónu nejde ani tam, kam aj králi chodia sami. Závislostí na mobile stále pribúda a práve kvôli tomu si nevychutnávame obyčajné krásy všedného dňa. Myslíte si, že vás sa to netýka? Ak sa zhodujete s viac ako polovicou odpovedí, je načase povedať si pravdu, že závislosť už vznikla. Je len na Vás či budete s ňou niečo robiť, aby sa to nerozvinulo ďalej, aby ste mali nad tým kontrolu.

Viac ako polovica odpovedí Nie: Mobilný telefón používate v súlade s potrebami, ale aj bez neho si viete predstaviť život. Nezúfate, keď ho zabudnete alebo sa vám vybije. Ste vedomým používateľom modernej techniky, ale nemáte záujem, aby ona riadila vás. Je to veľmi dobrý prístup a ten vám dáva nadhľad na iné moderné techniky a nemusíte sa báť, že oni ovládnu vašu každodennosť. Takýto prístup vám umožňuje mať prehľad o všetkom, čo vás zaujíma, ale aj oddychovať v spokojnosti.

AKO JE TO SPRÁVNE?

Milí čitatelia, často sa pýtate na správny preklad slov, preto sme sa rozhodli, že na vašu žiadosť budeme uverejňovať niektoré poľské a slovenské frázy a slová, ktoré sa využívajú v oblasti administratívy, stavebníctva, poľnohospodárstva, reklamy, dopravy a spojov, ekonómie, turistiky a tiež zradné slová.

V POĽŠTINE:	V SLOVENČINE:
promesa	prísľub koncesie
koncesja na prowadzenie agencji celnej	koncesia na prevádzku colnej agentúry
niekonwencjonalna forma konkurencii	nekonvenčná forma konkurencie
cykl koniunkturalny	konjunkturálny cyklus
konsolidować bilanse spółek córek	konsolidovať bilancie dcérskych spoločnosti
skutek konstytutywny	konštitutívny účinok
konsygnatariusz	konsignatár, príjemca konsignovaného tovaru
konsygnator	konsignant, vlastník tovaru predávaného konsignatárom
rewolwingowy	revolvingový
rewolwingowa akredytywa	revolvingový akreditív

- To je neslýchané! - rozčuľuje sa hosť na recepcii. - Včera ste mi tvrdili, že beriete za izbu dvesto-tristo korún, a teraz mi účtujete päťsto.

- No a koľko je dvesto a tristo?

***

Obchodník z realitnej kancelárie ponúka byt zákazníkovi!

„Tento byt má nevýhody aj výhody. Nevýhodou je, že na jednej strane je chemická továreň, na druhej strane bitúnok."

„A akú má výhodu?"

„Vždy viete, odkiaľ fúka vietor."

***

„Pán Novák, tie bolesti vo vašej nohe sú jednoducho vekom."

„Divné. Moja druhá noha je úplne rovnako stará a nebolí."

***

Na záver vyšetrenia hovorí očný lekár:

- Predpíšem vám jednotky.

- Pán doktor, ale ja nosím päťky!? - skočí mu do reči pacientka.

- Nemyslím na podprsenky! - s úsmevom reaguje lekár.

Osemsmerovka

Tajnička vznikne z nevyškrtaných písmen.

Riešenie osemsmerovky: .....

Slová: AKCENT, ANANÁS, BALET BANÁNY, BELETRIA, BRADA, CELINA, CITARA, CITÁT, DRÁHA, ENTER, ETÍN, HADÍK, CHLIEB, CHVÁLOSPEV, JASOT, KANEC, KARAMEL, KOCÚR, KOLIBY, KRAB, KRITIKA, METANOL, MOZOG, ODVOZ, PATINA, PILNÍK, RIZOTO, SCHODY, SIETNICA, SLANINA, SLEDE, SNAHA, SNINA, SVALY, SVATI, TABAK, TENIS, TESTAMENT, ÚRAZ, VINA, VRANA, VÝLOV, ZÁKAZ, ŽALÁR.

S	H	Y	L	A	V	S	L	A	Ú	T	A	B	A	K	P	C
O	L	S	N	R	L	Ť	Á	S	K	I	E	A	A	P	E	O
K	Č	A	A	A	P	O	Í	N	N	C	C	N	S	L	A	T
U	R	N	N	T	I	Á	N	H	A	L	E	Á	I	E	E	N
V	E	I	I	I	L	R	P	A	R	N	N	N	E	S	E	T
T	N	O	T	C	N	Ž	T	E	T	H	A	Y	T	L	CH	Ú
S	P	A	A	I	Í	A	I	E	S	E	K	A	N	L	Ú	R
V	V	E	P	A	K	Ľ	J	M	L	I	M	O	I	T	Á	R
S	Ú	Ý	H	O	M	A	F	S	L	E	D	E	C	L	A	B
CH	V	Á	L	O	S	P	E	V	N	V	B	I	A	Ú	R	A
O	R	I	Z	O	T	O	I	T	O	A	T	Ž	R	A	R	R
D	B	O	T	L	V	N	E	Z	Í	Á	H	A	D	Í	K	K
Y	G	L	E	M	A	R	A	K	T	N	Z	A	K	Á	Z	Í

eprasa.pl 49f51bcb94

Pri cestách po Slovensku je možné objaviť rozličné zaujímavé miesta, ktoré sú jedinečné svojím charakterom. Prinášame vám tipy na túry po pekných miestach.

Roháčské plesá

Výstup na najkrajšie horské dvojčatá Roháčov - Ostrý Roháč (2088 m.n.m.) a Plačlivé (2125 m.n.m.) v Západných Tatrách - pripomínajúce čertove rohy zavŕšený návštevou nádherných Roháčskych plies. Vedie k ním

síce veľmi náročná vysokohorská túra s veľkým prevýšením, ale oplatí sa ju zdolať. Exponované úseky sú zabezpečené umelými technickými pomôckami. Túra prechádzajúca cez Ostrý Roháč a Plačlivé patrí k vrcholným turistickým podujatiam na Slovensku. Zahŕňa v sebe to najkrajšie a najatraktívnejšie z bohatej turistickej ponuky Roháčov. Hrebeňovka medzi Volovcom a Smutným sedlom má miestami takmer horolezecký nádych.

Horné Považie pozýva

V tomto regióne nájdete fantastické skalné útvary, jaskyne, legendárnu tiesňavu, vodopády, rozhľadne s nádhernými výhľadmi, kúpele aj múzeá a kultúrne podujatia. Môžete vystúpiť na vrch Veľký Manín. Ide o unikátnu oblasť s viac než 530 druhmi väčšinou chránených rastlín. Výstup je možné

Zdroj foto: internet

spojiť s prechádzkou Manínskou tiesňavou, ktorá je najužšou tiesňavou s vybudovanou cestou. Východná časť regiónu je známa hustým výskytom jaskýň. Najznámejšou je Pružinská Dúpna jaskyňa s mohutnými kvapľovými stalagmitmi a sintrovými nátekmi rôznych podôb. V regióne môžete navštíviť aj Partizánsku jaskyňu, Závadské jaskyne alebo Priepastnú a Otcovu jaskyňu.

Nenechajte si ujsť pobyt v Kúpeľoch Nimnica, ktoré využívajú liečivú minerálnu vodu na liečbu širokého spektra ochorení, vrátane chorôb tráviaceho a pohybového ústrojenstva. Kúpele ponúkajú širokú škálu procedúr, wellness programov a rekreačných aktivít. Návštevníci môžu využiť krásne upravené parky a záhrady, ktoré poskytujú pokojné miesto na oddych a regeneráciu. Dobrým východiskovým bodom pre pešiu turistiku a cykloturistiku je obec Pružina. Región sa môže popýšiť aj rozvinutou agroturistikou spojenou so salašníctvom. Kultúrne akcie sa konajú v meste Považská Bystrica, ktorá je srdcom tohto regiónu. (Zdroj: http://www.hornepovazie.sk/)

ŽIVOT

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

ADRES REDAKCJI:
31-150 Kraków, ul. św. Filipa 7/7, tel. +48 12 633 36 88
e-mail: zivot@tsp.org.pl, www.tsp.org.pl

WYDAWCA:
TOWARZYSTWO SŁOWAKÓW W POLSCE,
ZARZĄD GŁÓWNY
SPOLOK SLOVÁKOV V POĽSKU, ÚSTREDNÝ VÝBOR
31-150 Kraków, ul. św. Filipa 7
tel. +48 12 632 66 04, +48 12 634 11 27
e-mail: zg@tsp.org.pl

Zespół: redaktor naczelny: Agáta Jendžejčíková
redaktorzy:
Milica Majeriková-Molitoris, Grażyna Falatová

Społeczne kolegium doradcze:
Łucja Kościelak, Marián Smondek,
Božena Bryjová, Mária Kačmarčíková, František Paciga,
Dominik Surma, Anna Krištofeková,
Silvia Plučinská, Ján Bašisty, Ľudomír Molitoris,
Ján a Irena Kašickí, Žofia Fifanská

Skład: Redakcja Život

Łamanie i druk: Drukarnia TSP
31-150 Kraków, ul. św. Filipa 7

WARUNKI PRENUMERATY:
Prenumeratę na kraj i za granicę przyjmuje
Zarząd Główny w Krakowie gotówką
lub na konto: BNP PARIBAS
27 1600 1462 1836 1842 2000 0001
IBAN: PL 27 1600 1462 1836 1842 2000 0001
SWIFT: PPABPLPK
z dopiskiem: Prenumerata czasopisma Život za rok...

Płacąc za prenumeratę czasopisma za pośrednictwem poczty należy doliczyć odpowiednią opłatę pocztową.

Prenumeratę czasopisma można zacząć w każdej chwili.

Prenumerata w formie elektronicznej:
portal **eprasa.pl**, **link:** http://eprasa.pl/news/život
Koszt: miesięcznie – 6,00 zł; rocznie – 72 zł

CENY PRENUMERATY 2025
DLA KÓŁ I ODDZIAŁÓW TOWARZYSTWA:
1 miesiąc: 6,00 zł, półrocznie: 36,00 zł, rocznie: 72,00 zł
INDYWIDUALNA:
krajowa, łącznie z opłatą za wysyłkę wynosi: 1 miesiąc **11,60 zł**, półrocznie **69,60 zł**, rocznie **139,20 zł**
zagraniczna, łącznie z opłatą za wysyłkę wynosi: na Słowację: **12,00 zł** – rocznie **144,00 zł**
do Europy (w tym Czechy): 21,00 zł – rocznie: **252,00 zł**
do USA i Kanady: pocztą lotniczą 22,00 zł – rocznie: **264,00 zł**

Niezamówionych tekstów, rysunków i fotografii redakcja nie zwraca i zastrzega sobie prawo skrótów oraz zmian treści nadesłanych tekstów. Redakcja nie odpowiada za treść materiałów pozaredakcyjnych, nie zawsze zgodnych z poglądami redakcji. Za niezamówione teksty redakcja nie płaci honorariów autorskich.

Nakład 1900 egz.

PL ISSN 0514-0188

ZREALIZOWANO DZIĘKI DOTACJI MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

„PUBLIKACJA WYRAŻA JEDYNIE POGLĄDY AUTORA/ÓW I NIE MOŻE BYĆ UTOŻSAMIANA Z OFICJALNYM STANOWISKIEM MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI."

„PUBLIKÁCIA VYJADRUJE IBA NÁZORY AUTORA/OV A NEMÔŽE BYŤ STOTOŽŇOVANÁ S OFICIÁLNYM POSTOJOM MINISTRA VNÚTRA A ADMINISTRATÍVY."

eprasa.pl 49f51bcb94

Deň slovenskej poézie a prózy vo Vyšných Lapšoch

Foto: MM-M

TOWARZYSTWO SŁOWAKÓW W POLSCE
SPOLOK SLOVÁKOV V POĽSKU

POLECAMY NASZE WYDAWNICTWA

Przekaż swój 1,5% na Towarzystwo Słowaków w Polsce! KRS: 0000254010

eprasa.pl 49f51bcb94